

Honden- en kattenbezitters: wat willen en moeten ze weten?

Inventarisatie naar de informatiebehoefte van (potentiële)
honden- en kattenbezitters

Opdrachtgevende organisatie
Opdrachtgevers

Auteurs

Datum
Plaats

Platform Verantwoord Huisdierenbezit
Dhr. A. Achterkamp
Dhr. P. Overgaauw
M.A.C. van den Dungen
G.M. Hilgers
5 juli 2006
's-Hertogenbosch

Honden- en kattenbezitters: wat willen en moeten ze weten?

Inventarisatie naar de informatiebehoefte van (potentiële)
honden- en kattenbezitters

Opdrachtgevende organisatie	Platform Verantwoord Huisdierenbezit
Opdrachtgevers	Dhr. A. Achterkamp Dhr. P. Overgaauw
Opdrachtnemer	HAS KennisTransfer
Projectbegeleiders	Dhr. G.J. Duives Mevr. M. Kleijs
Auteurs	M.A.C. van den Dungen G.M. Hilgers
Datum	5 juli 2006
Plaats	's-Hertogenbosch

Voorwoord

Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van het afstuderen aan de opleiding Dierhouderij en Diergezondheidszorg aan HAS Den Bosch. Deze opdracht is beschikbaar gesteld door het Platform Verantwoord Huisdierenbezit en HAS KennisTransfer. De opdracht is het inventariseren van de informatiebehoefte van (potentiële) honden- kattenbezitters. Aan de hand hiervan is een voorstel geformuleerd over de inhoud van de website van het Huisdier Informatiecentrum.

We willen graag iedereen bedanken die heeft geholpen dit project tot een goed einde te brengen. Ten eerste zijn dit dhr. A. Achterkamp en dhr. P. Overgaauw van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit voor het beschikbaar stellen van deze opdracht en hun begeleiding. Vervolgens willen we de leden van de werkgroepen Honden en Katten bedanken bij wie de telefonische interviews zijn afgenomen. Dit zijn: dhr. Prins, dhr. Westerman, dhr. Mouwen, mevr. Bijen-Veldhoen, mevr. Boom-Lorenzo en mevr. Stolting. Verder willen we Royal Canin en Iams / Eukanuba bedanken voor het beschikbaar stellen van het promotiemateriaal. Tevens bedanken we alle bedrijven en instellingen waar we de enquêtes hebben mogen afnemen, met speciale dank aan Intratuin Rosmalen, Kynologenclub 's-Hertogenbosch en omstreken, Kynologenclub Uden en het Paleis van Justitie te 's-Hertogenbosch.

Ook willen we onze begeleiders van HAS Den Bosch, dhr. G.J. Duives en mevr. M. Kleijs, met wie we fijn hebben samengewerkt, hartelijk bedanken voor hun hulp en begeleiding.

's-Hertogenbosch, 5 juli 2006

Marloes van den Dungen en Germaine Hilgers

Samenvatting

Er is veel informatie te vinden over honden en katten, maar lang niet altijd even betrouwbaar en moeilijk voor de niet-professionele huisdierbezitter op waarde te schatten. In dit onderzoek wordt geïnventariseerd waarom (potentiële) honden- en kattenbezitters een hond of kat aan willen schaffen, waar de informatie en het dier wordt verkregen en wat men wil weten over hun huisdier. Daarnaast is deskundigen gevraagd welke informatie volgens hen nodig is en welke problemen zij tegenkomen als gevolg van een gebrek aan kennis. Op basis hiervan wordt een voorstel geformuleerd voor de inhoudelijke invulling van de op te zetten website van het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren. Voor het onderzoek zijn 310 (potentiële) honden- en kattenbezitters en zes deskundigen geënquêteerd.

Gezelschap voor het gehele gezin blijkt de voornaamste reden om een hond of een kat aan te schaffen en meer beweging en buiten zijn bij een hond. Potentiële hondenbezitters bereiden zich significant vaker voor op de aanschaf van hun huisdier dan potentiële kattenbezitters. Boeken, internet en familie, vrienden en kennissen zijn hierbij de meest geraadpleegde informatiebronnen. Hondenliefhebbers zoeken voornamelijk informatie over karakter, raseigenschappen, verzorging en gedrag, terwijl kattenliefhebbers vooral behoefte hebben aan informatie over verzorging, voeding, karakter en gedrag.

Honden worden voornamelijk verkregen via een kennel / fokker. Katten zijn vaak uit een asiel afkomstig. Bij de aanschaf van een hond wordt voornamelijk gelet op gedrag en karakter, gezondheid, geslacht en de ouders (gezondheid, uiterlijk en afstamming). Bij de aanschaf van een kat zijn gedrag en karakter, gezondheid, geslacht en leeftijd de voornaamste factoren waarnaar wordt gekeken.

Hondenbezitters willen vooral informatie vinden over gedrag, gezondheid, opvoeding en socialisatie, voeding en hond & kind. Katteneigenaren willen vooral informatie over gedrag en gezondheid, voeding, verzorging en ziektes & aandoeningen. Evenveel honden- als kattenbezitters ervaart minpunten aan het hebben van het huisdier. Gebondenheid is bij honden het grootste probleem. Bij de kat staat haaruitval bovenaan.

Internet wordt door ongeveer een kwart van de respondenten wekelijks of maandelijks geraadpleegd voor het zoeken naar informatie over hun hond of kat. Hondenbezitters doen dit significant vaker dan kattenbezitters. Voor de eerste invulling van de website wordt geadviseerd om zowel voor hond als kat aandacht te schenken aan de onderwerpen aanschaf, gedrag & karakter, verzorging & huisvesting, gezondheid, voeding, opvoeding en socialisatie en voor de hond vervolgens hond & kind en raseigenschappen.

In de meeste gevallen komen de antwoorden van de leden van de werkgroepen Honden en Katten overeen met de antwoorden van de respondenten.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	7
1.1 HONDEN EN KATTEN IN NEDERLAND.....	7
1.2 AANLEIDING ONDERZOEK.....	7
1.3 PROBLEEMSTELLING.....	8
1.4 DOELSTELLINGEN.....	8
1.5 ONDERZOEKSVRAGEN.....	8
1.6 LEESWIJZER.....	8
2. Achtergrondinformatie.....	10
2.1 DE ROL VAN DE HOND IN DE SAMENLEVING.....	10
2.2 DE ROL VAN DE KAT IN DE SAMENLEVING.....	10
2.3 MENS – DIER RELATIE.....	10
2.4 ANTROPOMORFISME.....	12
3. Materiaal & methode.....	13
3.1 ONDERZOEK FELCAN KATTENDAG 2006.....	13
3.1.1 Onderzoeksopzet en voorbereiding.....	13
3.1.2 Uitvoering.....	13
3.1.3 Resultatenverwerking.....	13
3.2 TELEFONISCHE INTERVIEWS.....	13
3.2.1 Onderzoeksopzet en voorbereiding.....	14
3.2.2 Uitvoering.....	14
3.2.3 Resultatenverwerking.....	15
3.3 ENQUÊTE ONDER (POTENTIËLE) HONDEN- EN KATTENBEZITTERS.....	15
3.3.1 Onderzoeksopzet en voorbereiding.....	15
3.3.2 Uitvoering.....	15
3.3.3 Resultatenverwerking.....	16
3.4 LITERATUURONDERZOEK.....	16
4. Resultaten.....	17
4.1 KENMERKEN RESPONDENTEN.....	17
4.2 ONDERZOEKSVRAAG 1.....	18
4.3 ONDERZOEKSVRAAG 2.....	19
4.4 ONDERZOEKSVRAAG 3.....	20
4.5 ONDERZOEKSVRAAG 4.....	22
4.6 ONDERZOEKSVRAAG 5.....	23
5. Discussie.....	25
5.1 KENMERKEN RESPONDENTEN.....	25
5.2 ONDERZOEKSVRAAG 1.....	26
5.3 ONDERZOEKSVRAAG 2.....	26
5.4 ONDERZOEKSVRAAG 3.....	27
5.5 ONDERZOEKSVRAAG 4.....	28
5.6 ONDERZOEKSVRAAG 5.....	29

6. Conclusie en suggesties	31
6.1 CONCLUSIE	31
6.1.1 <i>Algemeen</i>	31
6.1.2 <i>Voor en tijdens aanschaf</i>	31
6.1.3 <i>Na aanschaf</i>	31
6.2 AANBEVELINGEN VOOR VERVOLGONDERZOEK	32
7. Voorstel invulling website	33
7.1 INHOUDELIJK	33
7.1.1 <i>Hond</i>	33
7.1.2 <i>Kat</i>	35
7.1.3 <i>Hond én kat</i>	37
7.2 LAY-OUT	38
8. Literatuurlijst	39
Bijlagen	42
BIJLAGE 3.A	43
BIJLAGE 3.B	44
BIJLAGE 3.C	45
BIJLAGE 3.D	47
BIJLAGE 3.E	51
BIJLAGE 4.A	59
BIJLAGE 4.B	60
BIJLAGE 4.C	61
BIJLAGE 4.D	62
BIJLAGE 4.E	64
BIJLAGE 4.F	65
BIJLAGE 4.G	66
BIJLAGE 4.H	67
BIJLAGE 4.I	68
BIJLAGE 4.J	69
BIJLAGE 4.K	70
BIJLAGE 4.L	71
BIJLAGE 4.M	72
BIJLAGE 4.N	73
BIJLAGE 7.A	74

1. Inleiding

In paragraaf 1.1 wordt kort wat achtergrondinformatie over honden en katten in Nederland gegeven, waarna in paragraaf 1.2 de aanleiding van het onderzoek wordt besproken. Hieruit komt de probleemstelling voort, die in paragraaf 1.3 beschreven wordt. In paragraaf 1.4 worden de doelstellingen vermeld en in paragraaf 1.5 de onderzoeksvragen.

1.1 Honden en katten in Nederland

In Nederland werden er in 2005 ruim 30,8 miljoen gezelschapsdieren gehouden, waarvan 3,3 miljoen katten en 1,8 miljoen honden. Hoewel het aantal huishoudens met katten in 2005 gestegen is t.o.v. voorgaande jaren, zijn de huishoudens met honden juist afgenomen. In Nederland zijn er ongeveer zeven miljoen huishoudens, waarvan vier miljoen één of meer huisdieren bezit. In 2005 had hiervan 47% een kat. In 1979 was dat percentage nog maar 32%. Het percentage huishoudens met hond is gedaald in 2005 (36%) ten opzichte van 1979 (50%) (Forum Welzijn Gezelschapsdieren, 2006).

Er is veel informatie beschikbaar over honden en katten. Vooral internet is de laatste jaren een steeds meer gebruikt medium voor het verspreiden en opzoeken van informatie. Niet alle informatie die op internet gevonden wordt is echter even betrouwbaar.

1.2 Aanleiding onderzoek

De geschiedenis van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit gaat terug naar 1992. Toen werd op verzoek van het ministerie van LNV de toenmalige Stichting Gezondheid en Welzijn Gezelschapsdieren (waarin de dierenbescherming, de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde en het bedrijfsleven waren vertegenwoordigd) uitgebreid met organisaties van liefhebbers van gezelschapsdieren om zo tot een centraal overlegplatform te komen. Dit was de Stichting voor Gezelschapsdieren. Eind jaren negentig is de naam gewijzigd in het Platform Verantwoord Huisdierenbezit (PVH).

Binnen de (koepel)organisaties die binnen het PVH samenwerken, is in de loop der jaren veel kennis verzameld. Gesteld kan worden dat verreweg het grootste deel van de liefhebbersorganisaties in Nederland haar bestaansrecht dankt aan het verzamelen en doorgeven van kennis aan de leden. Dit geschiedt in de meeste gevallen door het organiseren van informatieve bijeenkomsten, het uitwisselen van informatie van periodieken, websites en documentatiemateriaal, zoals brochures en leaflets.

Deze kennis wordt in veel gevallen echter onvoldoende gecatalogiseerd en veelal uitsluitend beschikbaar gesteld aan de eigen achterban. In een situatie waarbij 90% van de dierhouders in Nederland niet is georganiseerd, kan dit op zijn minst verspilling worden genoemd. De organisaties zijn overigens vaak te klein en te weinig kapitaalkrachtig om zelfstandig voor een verdere en brede verspreiding te zorgen.

Een belangrijke doelstelling van het PVH is daarom om deze kennis te verzamelen, te beoordelen op volledigheid en betrouwbaarheid, te catalogiseren en gemakkelijk beschikbaar te maken voor het grote, veelal niet georganiseerde, publiek.

Daarnaast is het belangrijk dat een centrale poort wordt gevormd, zodat geïnteresseerden gemakkelijk bij de gezochte informatie kunnen en ervan verzekerd zijn dat deze informatie correct is. Het PVH moet hierbij vooral gezien worden als coördinerende organisatie die de zaken bundelt, op waarde controleert (kwaliteitsgarantie) en als doorgeefluik fungeert. De kennisoverdracht zal gebeuren in samenwerking met een nog op te richten Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren. Dit laatste is een initiatief van het Forum Welzijn Gezelschapsdieren, een onderdeel van de Raad voor Dierenaangelegenheden van het ministerie van LNV.

1.3 Probleemstelling

Er is nog weinig bekend over de informatiebehoefte van (potentiële) honden- en kattenbezitters. Ook over de plaats waar mensen een hond of kat aanschaffen en waarop ze daarbij letten is weinig informatie beschikbaar.

1.4 Doelstellingen

De doelstellingen van dit project luiden:

- Onder (potentiële) honden- en kattenbezitters inventariseren aan welke informatie ze behoefte hebben.
- Eenzelfde inventarisatie houden onder enkele leden van de Werkgroep Honden en Katten om uit te vinden wat zij menen dat een (potentiële) honden- of kattenbezitter moet weten.
- Vanuit deze resultaten een voorstel formuleren over hoe het kenniscentrum in de praktijk de inhoud kan communiceren. Dit betreft algemene informatie en specifieke informatie gericht op hond en kat.

1.5 Onderzoeksvragen

Aan de hand van de doelstellingen zijn vijf onderzoeksvragen opgesteld:

1. Waarom schaffen mensen een hond of kat aan?
2. Wat willen mensen weten voordat ze een hond of kat aanschaffen?
3. Waar schaffen mensen een hond of kat aan en waar letten ze daarbij op?
4. Aan welke informatie hebben bestaande honden- en kattenbezitters behoefte?
5. Welke informatie missen honden- en kattenbezitters?

Om deze onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zijn vier verschillende onderzoeken uitgevoerd. Als eerste is een oriënterend onderzoek gehouden tijdens de jaarlijkse kattendag van Stichting FelCan. De resultaten van dit onderzoek zijn gebruikt om de enquête op te stellen en komen daarom niet terug in het hoofdstuk 4 'Resultaten'. Het afnemen van telefonische interviews bij zes leden van de werkgroepen Honden en Katten is het tweede onderzoek. De resultaten hiervan zijn gebruikt bij het schrijven van de discussie. De volledig uitgewerkte interviews zijn ter beschikking gesteld aan de opdrachtgever. Als derde onderdeel is er een enquête gehouden onder (potentiële) honden- en kattenbezitters. Tenslotte is er een literatuuronderzoek gedaan

1.6 Leeswijzer

De opbouw van dit verslag is als volgt: in hoofdstuk 2 wordt achtergrondinformatie gegeven met betrekking tot de positie van de hond en kat in de maatschappij.

Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de materialen en methoden van onderzoek besproken. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van de enquête aan bod en in hoofdstuk 5 worden deze aan de hand van literatuur en de interviews met de leden van de werkgroepen bediscussieerd. In hoofdstuk 6 wordt de conclusie weergegeven en suggesties gedaan. Ten slotte wordt in hoofdstuk 7 een voorstel voor de invulling van de website van het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren gedaan.

2. Achtergrondinformatie

2.1 De rol van de hond in de samenleving

Al sinds de oudheid heeft de hond verschillende rollen voor de mens vervuld en heeft hij deelgenomen aan tal van activiteiten, waaronder gevechten, vleesproductie, trekken van sledes in poolgebieden en heilige rituelen in de mythologie. Later werd het Romeinse Rijk pionier op het gebied van het fokken van honden en men was trots op de titel 'vaderland van duizend honden'. Dit geeft de verscheidenheid van typen honden weer waarvan het de hoofdtaak was om gezelschap te houden, vrouwen en vee te bewaken en te helpen bij de jacht.

Het is gemakkelijk voor te stellen hoe deze verscheidenheid nog rijker is geworden in de loop der eeuwen door uitwisselingen tussen volkeren, genetische mutaties, selectief fokken en uitdunnen, zowel natuurlijk of bewust. Zo werden soms extreme resultaten bereikt, zoals de Bulldog, die oorspronkelijk werd gefokt om tegen stieren te vechten, of de Pekingees, die de Chinese keizerinnen gezelschap hield (Royal Canin, 2001).

2.2 De rol van de kat in de samenleving

De domesticatie van de kat blijft erg geheimzinnig en kan niet met zekerheid bevestigd worden. De gebruikelijke versie legt de domesticatie van katten uit ten tijde van de Egyptenaren omstreeks 4.500 jaar voor Christus. Hier treft men inderdaad de eerste sporen van gedomesticeerde katten aan. Eén van de onderrassen van de wilde kat zou aan de oorsprong liggen van de Egyptische kat. Aanvankelijke leefde het dier naast de mens en deelde slechts voedsel. Later ontstond er een nauwere band tussen de mens en de kat. In eerste instantie was de kat een 'vertrouwd' dier om later een 'gezelschapsdier' te worden.

De Egyptenaren temden en trainden de katten om de grote graanschuren in Egypte tegen knaagdieren te beschermen. Ook werden ze gebruikt voor de jacht op vogels.

Via de Grieken en de Romeinen, die Egypte veroverden, kwam de kat uiteindelijk in Europa en ook in ons land terecht. De Egyptische verering van de katten heeft ertoe bijgedragen dat de populatie huiskatten op zeker moment zeer groot werd en vanaf dat moment was er geen weg terug, noch voor de katten, noch voor de mens (Royal Canin, 2001).

2.3 Mens – Dier relatie

De relatie tussen mensen en de dieren, die we heden in de westerse wereld als gezelschapsdier beschouwen, heeft een lange historie. Clutton-Brock (1995) beschrijft de vondst van een gedomesticeerde hond in een Palaeolithisch graf uit 14000 jaar vóór Christus in Oberkassel in Duitsland. Een eerste bewijsstuk voor de speciale band die er tussen mensen en dieren bestaat werd gevonden in Israël in Ein Mallaha, waar in een graf, daterend van 1200 vóór Christus, een mens en een puppy samen werden begraven. We weten uit grottekeningen, opgravingen, oude schilderijen, beelden, geschriften enzovoort dat dieren belangrijke en diverse rollen speelden in het leven van onze voorouders. Dieren werden beschouwd als animistische en mythische wezens, werden bejaagd of ingezet voor de jacht, werden bewakers en bewaarders van huis, haard en vee of dienden 'alleen maar' als gezelschap (Serpell, 1986; Noske, 1988). Al bij de oude Grieken en Romeinen (4 eeuwen voor Christus) drukken epitafen op tombes waarin huisdieren begraven werden affectie, dankbaarheid, bewondering en vertrouwen

uit voor het overleden huisdier (Bodson, 2000). In onze tijd hangt de wijze waarop we met gedomesticeerde dieren (zoals honden en katten) omgaan ook af van culturele achtergronden. In de hedendaagse maatschappij worden huisdieren beschouwd als gezelschapsdieren én als utilitaristische dieren, die ingezet kunnen worden voor bepaalde functie. Voorbeelden hiervan zijn het begeleiden van blinden, doven of anderszins gehandicapte mensen, en waak-, opsporings-, drugs-, of bewaking van de veestapel. In sommige culturen buiten de westerse wereld dienen honden en katten echter als voedsel en worden ze gezien als onrein (Serpell, 1995) (Slegers, 2001).

Uit een studie van N. Endenburg (1999) blijkt dat het voornaamste motief voor het nemen van een hond of een kat 'gezelschap' is. In deze studie komt naar voren dat juist mensen die al met andere mensen samenleven, huisdierbezitters zijn. Een indicatie voor de prominente plaats die dieren (vooral honden en katten) in ons leven innemen geeft onder andere het grote aantal legaten, giften en collectegelden dat jaarlijks door de Dierenbescherming wordt ontvangen ten behoeve van honden- en kattenopvang in de 115 dierenbeschermingsasielen (het bestaan van deze asielen geeft overigens aan dat het met de band tussen mens en dier óók mis kan gaan). Er worden meer dan 70 publicaties over 'dieren' en dieren en mensen uitgegeven. Jaarlijks verschijnen tal van populaire boeken over de band tussen mensen en dieren en de verzorging van huisdieren. Er zijn wekelijks programma's op de televisie over huisdieren. Discovery Channel heeft een zender waar alleen programma's over dieren worden uitgezonden, namelijk Animal Planet. Ook is er sinds 25 maart een nieuw Nederlands televisieprogramma op SBS6. Dit programma heet 'Blijf!, Lang Leve je Huisdier'. In dit programma krijgen diereneigenaren tips van een dierenarts en een gedragdeskundige om nog langer van hun huisdier te genieten.

Maar waaróm houdt men van huisdieren? Acher (1997) stipt aan dat individualisme, rationaliteit en controle in onze westerse maatschappij een grote rol spelen. Dit zou te maken hebben met de veranderde wijze waarop de huidige samenleving is ingericht. Mogelijk dat deze veranderingen in bijvoorbeeld levensstijlen en gezinssamenstellingen, een invloed hebben op de motieven van mensen om een band met een gezelschapsdier aan te gaan. De Jong-Gierveld & Beekink (1993) beschrijven dat er méér alleenstaanden en kleinere gezinnen zijn. Ook is het aantal eenpersoonshuishoudens op oudere leeftijd sterk toegenomen. Archer vraagt zich af of gezelschapsdieren in de westerse wereld rollen vervullen die in andere samenlevingen door de uitgebreide familienetwerken worden ingevuld. Crosscultureel onderzoek is volgens Archer nodig om deze vraag te beantwoorden. Inderdaad is te veronderstellen dat in een individualistische, niet op zorg voor elkaar ingerichte maatschappij, de rol die gezelschapsdieren in het leven van mensen kunnen spelen, groter maakt. Zo wordt in verschillende studies gevonden dat mensen, die weinig hechte vrienden hebben, alleenstaand of gescheiden zijn, méér gehecht zijn aan hun huisdieren dan families met kinderen (Goldmeier, 1986; Albert & Bulcroft, 1988; Archer & Winchester, 1994).

Knipscheer en Deeg (1993) stellen in een studie naar autonomie, ouderen en huisdieren vast dat vooral 'jonge' ouderen (55 jaar en ouder), gescheiden en laag opgeleid, één of meer huisdieren hebben. Ook stelden ze vast dat ouderen met katten zich minder gelukkig voelen en een slechtere gezondheid hebben. Volgens Archer hebben mensen huisdieren omdat het hen aan 'unconditional love (= onvoorwaardelijke liefde)' in menselijke relaties ontbreekt. In lijn met deze stelling is de veronderstelling van Carmack

(1985). Volgens Carmack compenseren gezelschapsdieren voor moeilijkheden en ontevredenheid in menselijke relaties. Er zijn huisdiereigenaren die liever hun partner dan hun huisdier zouden verliezen.

2.4 Antropomorfisme

Antropomorfisme betekent 'het toekennen van menselijke kenmerken aan dieren' zoals denken, voelen, bewustzijn, en motivering. Het 'vermenselijken' van dieren wordt al jaren lang gebruikt in de literatuur en films, in het bijzonder voor kinderen. Denk hierbij aan Beatrix Potter en Walt Disney.

Antropomorfisme komt de laatste jaren steeds meer voor en er wordt ook steeds meer onderzoek naar gedaan. Er bestaat tegenwoordig speciale kleding voor honden en katten en er zijn ook speciaal ontworpen wandelwagens en nagellak op de markt (Dibevo Vakblad Dier & Tuin, 'Reportage Interzoo 2006', juni/juli 2006).

Het is niet per definitie verkeerd om menselijke kenmerken toe te schrijven aan dieren. Zeggen dat een hond plezier beleeft aan het achterna rennen van een bal, is terecht als de hond blaffend en kwispelend naar zijn baas terug komt (Vandenbosch, 1997).

De meeste mensen handelen vaak met goede bedoelingen vanuit antropomorfisch denken, maar kunnen echter uit onwetendheid het welzijn van het dier aantasten. Dit leidt er vaak toe dat het dier een leven moeten leiden dat niet overeen komt met de natuurlijke leefwijze (Kooistra & Veldman, z.j.) Volgens Mithen (Daston & Mitman, 2005; p. 121 – 132) zou zonder antropomorfisch denken het houden van huisdieren en zelfs domesticatie echter nooit hebben plaatsgevonden.

Mensen kunnen ook menselijke gemoedstoestanden toe schrijven aan een dier dat niet overeenkomt met de ware gemoedstoestand van het dier. Het beweren dat een chimpansee lacht, omdat hij met een wijd opengesperde mond en ontblootte tanden rondkijkt, is misplaatste antropomorfisme. Als mensen lachen, komen onze tanden ook bloot, maar voor een chimpansee duidt dit op angst.

Dit soort antropomorfisme kan zelfs een situatie waarin een dier lijdt, goedpraten: die chimpansee mag dan wel alleen in zijn kooi opgesloten zitten, toch "lacht" hij, dus zal hij het nog niet zo slecht hebben (Vandenbosch, 1997).

3. Materiaal & methoden

In paragraaf 3.1 wordt het onderzoek tijdens de FelCan Kattendag 2006 besproken. In paragraaf 3.2 de telefonische interviews met de leden van de werkgroepen Honden en Katten. En in paragraaf 3.3 de enquête die is gehouden onder (potentiële) honden- en kattenbezitters. Ten slotte wordt er in paragraaf 3.4 het literatuuronderzoek besproken. De paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 zijn opgedeeld in drie subparagrafen. Deze zijn: Onderzoeksopzet en voorbereiding, Uitvoering en Resultatenverwerking.

3.1 Onderzoek FelCan Kattendag 2006

Zaterdag 11 maart 2006 werd door stichting FelCan de jaarlijkse Kattendag georganiseerd. Hier worden wetenschappelijke lezingen verzorgd en zijn informatieve stands aanwezig. Op deze dag komen veel mensen met verschillende achtergronden, al dan niet beroepsmatig bezig met katten, (bijvoorbeeld dierenartsen, fokkers, etc) bijeen. Het was daarom een goede gelegenheid om een oriënterend onderzoek uit te voeren naar de mening van mensen, die zich met katten bezighouden, over wat kattenbezitters moeten weten.

3.1.1 Onderzoeksopzet en voorbereiding

Tijdens de Kattendag wordt, door middel van korte enquêtes een oriënterend onderzoek gehouden naar het belang van tien verschillende onderwerpen voor (potentiële) kattenbezitters.

Het doel van dit onderzoek is om een globaal overzicht te krijgen van de belangrijkste onderwerpen die terug moeten komen in de telefonische interviews en de enquête. De resultaten worden in bijlage 3.A weergegeven.

Als eerste is in de literatuur gezocht naar informatie die momenteel beschikbaar is voor (potentiële) kattenbezitters. Aan de hand van deze informatie is een vragenlijst met drie vragen opgesteld.

De hoofdvraag is: 'Wat zou een (toekomstige) kattenbezitter volgens u moet weten?'

De tweede vraag van de vragenlijst bestaat uit een lijst met tien onderwerpen. Er wordt gevraagd of de bezoeker de onderwerpen een cijfer wil geven in volgorde van belangrijkheid (1 = minder belangrijk, 10 = zeer belangrijk).

3.1.2 Uitvoering

Tijdens de Kattendag wordt de vragenlijst aan ongeveer 50 bezoekers, met zo veel mogelijk verschillende achtergronden, uitgereikt gedurende de pauzes tussen de lezingen (zie bijlage 3.B voor de gehele vragenlijst).

3.1.3 Resultatenverwerking

De antwoorden, verkregen uit de vragenlijsten, worden in Microsoft Excel 2002 ingevoerd en in vervolgens in Microsoft Word 2002 weergegeven. De resultaten worden gebruikt bij het maken van de vragenlijst voor de telefonische interviews en de enquête.

3.2 Telefonische interviews

Het tweede onderdeel van het onderzoek bestaat uit het telefonisch interviewen van zes leden van de werkgroepen Honden en Katten die binnen het PVH actief zijn.

3.2.1 Onderzoeksopzet en voorbereiding

Drie leden van de werkgroep Honden en drie leden van de werkgroep Katten zijn benaderd voor een telefonisch interview. Er is voor de leden van de werkgroepen van het PVH gekozen, omdat zij beschouwd worden als deskundigen op het gebied van honden en katten. De interviews hebben het doel om na het afnemen van de enquêtes te kunnen kijken of er een 'gat' bestaat tussen de kennis die de (potentiële) honden- en kattenbezitters volgens de deskundigen moeten bezitten en de daadwerkelijke informatiebehoefte van (potentiële) honden- en kattenbezitters.

3.2.2 Uitvoering

Op woensdag 15 maart 2006 is door de projectleden de vergadering van de werkgroep Katten bijgewoond en op dinsdag 21 maart 2006 de vergadering van de werkgroep Honden.

Beide vergaderingen zijn bijgewoond met als doel een indruk te krijgen van wat er leeft en speelt, om het project te introduceren en om te vragen wie er geïnteresseerd is om mee te werken aan de telefonische interviews.

Uiteindelijk worden er uit de geïnteresseerde werkgroepleden drie leden van werkgroep Honden en die leden van werkgroep Katten geselecteerd. Deze leden van de werkgroep Honden zijn:

- dhr. Prins (Genetic Counselling Services en dierenarts);
- dhr. Westerman (Kynologen Vakbond Nederland);
- dhr. Mouwen (Agilityclub BAND en dierenarts).

De drie leden van de werkgroep Katten zijn:

- mevr. Bijen-Veldhoen (Huisdier Kennis Instituut, paraveterinair en kattengedragstherapeut);
- mevr. Boom-Lorenzo (Vereniging Kattenzorg Den Haag en Dibevo);
- mevr. Stolting (Felissana en kattengedragdeskundige).

Met behulp van literatuur en de resultaten uit het onderzoek tijdens de FelCan Kattendag 2006, is de vragenlijst voor het telefonische interview opgesteld. Van de deskundigen is over de volgende onderwerpen hun mening gevraagd:

- wat de redenen zijn dat men een hond of kat aanschaffen en wat (volgens de deskundigen) goede en minder goede redenen voor aanschaf zijn;
- over welke onderwerpen men zich moet inlezen of laten informeren voordat er daadwerkelijk een hond of kat wordt aangeschaft;
- over welke kennis honden- en kattenbezitters moeten beschikken;
- welke kennis honden- en kattenbezitters missen over hun hond of kat en wat de reden hiervan kan zijn;
- of de leden in de praktijk problemen tegenkomen die te wijten zijn aan onvoldoende of gebrekkige kennis van de honden- en kattenbezitters.

Als laatste wordt gevraagd of de deskundigen van 20 onderwerpen aan willen geven hoe belangrijk zij een onderwerp vinden. Zij kunnen dit doen door de onderwerpen een cijfer te geven van 1 t/m 5, waarbij 1 niet zo belangrijk was en 5 zeer belangrijk (zie bijlage 3.C voor het complete interview).

3.2.3 Resultatenverwerking

De antwoorden op de vragen van het telefonische interview worden verwerkt in Microsoft Word 2002. De antwoorden van de leden worden gebruikt bij het maken van de enquête (zie bijlage 3.D voor een samenvatting van deze antwoorden).

3.3 Enquête onder (potentiële) honden- en kattenbezitters

Als derde onderdeel van het onderzoek is een enquête opgesteld voor de (potentiële) honden- en kattenbezitters. Met een enquête kunnen gegevens zo objectief mogelijk worden verzameld.

3.3.1 Onderzoeksopzet en voorbereiding

Voorafgaand aan het opstellen van de enquête is literatuur met informatie voor honden- en kattenbezitters gezocht. Ook worden de antwoorden uit de telefonische interviews met de leden van de werkgroepen gebruikt.

Het doel van de enquête is om een overzicht te krijgen van de informatiebehoefte van (potentiële) honden- en kattenbezitters.

Omdat de enquête voor iedereen begrijpelijk moest zijn, is er onder 20 (potentiële) honden- en kattenbezitters een proefenquête afgenomen. Na enkele aanpassingen is de definitieve versie van de enquête tot stand gekomen.

3.3.2 Uitvoering

De enquête bestaat uit 26 vragen, waarvan 8 open en 18 meerkeuzevragen. Vraag 1 t/m 16 zijn zowel van toepassing op de potentiële als bestaande honden- en kattenbezitters. Vraag 17 t/m 25 zijn alleen van toepassing op bestaande honden- en kattenbezitters. Vraag 26 is opgesteld om mensen de gelegenheid te geven eventuele op- of aanmerkingen te kunnen geven. De vragen zijn opgesplitst in hond en kat. Op deze manier is het makkelijker om onderscheid te kunnen maken tussen de antwoorden van honden- en kattenbezitters.

De enquête bestaat uit drie delen. In het eerste deel worden tien algemene vragen over de respondent opgesteld. Dit wordt gedaan om inzicht te krijgen in de kenmerken van de respondenten. Vervolgens werden zes vragen gesteld over de aanschaf van een hond en/of kat. In het laatste deel worden tien vragen gesteld over de informatiebehoefte van de honden- en kattenbezitters (zie bijlage 3.E voor de enquête).

Het invullen van de enquête neemt ongeveer 15 minuten in beslag. De gegevens uit de enquêtes worden anoniem verwerkt. In drie weken worden de enquêtes verspreid en ingevuld.

Bij de keuze van de steekproefomvang wordt uitgegaan van vergelijkbare onderzoeken en de mogelijkheden om statistisch betrouwbare conclusies te trekken.

Er is voor gekozen om als steekproef 300 enquêtes af te nemen. In een vergelijkbaar onderzoek is ook uitgegaan van steekproeven rond de 300 enquêtes om een representatief beeld te kunnen krijgen van de Nederlandse honden- en kattenbezitters (Dibevo Vakblad Dier & Tuin, 'Internet nauwelijks geraadpleegd door honden- en kattenbezitters', mei 2006).

Er is naar gestreefd de enquêtes in te laten vullen door een zo breed mogelijke groep van (potentiële) honden- en kattenbezitters in Nederland. In verband met de beschikbare tijd worden de enquêtes afgenomen in 's-Hertogenbosch en omliggende dorpen. Hierbij is verondersteld dat dit onderzoeksgebied een betrouwbare afspiegeling is van de Nederlandse bevolking.

De enquête is op twee manieren verspreid. Zowel digitaal via e-mail als op papier. Er is gekozen voor verspreiding van een digitale versie van de enquête om het gebied van afname en het responspercentage te verhogen. De digitale enquêtes zijn verspreid onder vrienden, familie, collega's, kennissen en het personeel van de HAS Den Bosch. Ook wordt gevraagd of mensen de digitale enquête via e-mail door wilden sturen.

De schriftelijke enquêtes worden verspreid door twee dierenwinkels, twee kynologenclubs, een dierenarts, een kapper, een basisschool en het Paleis van Justitie. Alle gevestigd in 's-Hertogenbosch, met uitzondering van één van de kynologenclubs, deze is gevestigd in Uden. Ook werden er in 's-Hertogenbosch enquêtes verspreid in twee woonflats en werden er mensen op straat en in parken benaderd. Daarnaast hebben de projectleden twee doordeweekse dagen in Intratuin Rosmalen gestaan en klanten gevraagd om ter plaatse een enquête in te vullen. Hierbij is gekozen voor een directe benadering om de kans op respons zo groot mogelijk te maken en om de totale kosten zo laag mogelijk te houden. Om de klanten extra te stimuleren om de enquête in te vullen kregen ze als bedankje een cadeautje dat beschikbaar was gesteld door de sponsors.

3.3.3 Resultatenverwerking

De enquêtevragen zijn ingevuld in een gegevensbestand van het statistische computerprogramma SPSS 11.5. Met behulp van dit programma worden de gegevens geanalyseerd. Om de antwoorden op de enquêtevragen te kunnen verwerken is eerst een codeboek opgesteld. In dit codeboek kreeg elk antwoord op een vraag een code waardoor het verwerken in SPSS makkelijker gaat. Om de antwoorden op de enquêtevragen overzichtelijk weer te geven zijn tabellen en grafieken gemaakt.

Om van twee groepen waarnemingen te toetsen of de gemiddelden significant van elkaar verschillen zijn er T-toetsen uitgevoerd. De uitkomsten uit deze T-toetsen tonen aan of er significante verschillen bestaan tussen de antwoorden van de honden- en kattenbezitters.

3.4 Literatuuronderzoek

Het laatste onderdeel van het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een literatuuronderzoek. In dit literatuuronderzoek is gekeken naar vergelijkbare onderzoeken, de relatie tussen mens en dier, antropomorfisme, de positie van de hond en kat in de maatschappij en problemen waar honden- en kattenbezitters tegenaan lopen. De bevindingen uit de literatuur komen terug in hoofdstuk 1 Inleiding en hoofdstuk 5 Discussie.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête onder (potentiële) honden- en kattenbezitters besproken aan de hand van de onderzoeksvragen. Om te controleren of de enquête representatief is voor Nederland, wordt een algemeen beeld gegeven van de respondenten. In totaal zijn er 310 enquêtes verwerkt in SPSS. Niet iedere vraag is voor elke respondent van toepassing, waardoor het aantal mensen dat een vraag heeft beantwoord (N) niet bij elke vraag even groot is. Bij sommige enquêtevragen mochten de respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage kan hierdoor hoger uitkomen dan 100%.

4.1 Kenmerken respondenten

De enquêtevragen 1 t/m 10, 24 en 25 zijn bedoeld om een algemeen beeld te krijgen van de respondenten.

Van de 310 respondenten had 10,3% al eerder van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit gehoord. Deze mensen hadden vooral via de projectleden, HAS Den Bosch en de media kennis gemaakt met het Platform. In de onderzochte populatie (potentiële) honden- en kattenbezitters was 29,4% van het mannelijke en 70,6% van het vrouwelijke geslacht (N = 310).

De respondenten zijn ongeveer gelijk verspreid over de verschillende leeftijdscategorieën (zie bijlage 4.A). De meeste respondenten bevonden zich in de categorie 45 – 65 jaar (35,8%), 5,2% was jonger dan 20 en 3,5% ouder dan 65 jaar.

Een MBO (23,5%) of HBO (33,5%) opleiding is door de meeste respondenten afgerond (zie bijlage 4.B). Van de respondenten (N = 310) woont 40,0% in een tweepersoonshuishouden (zie bijlage 4.C). Het gemiddelde aantal personen in een huishouden was 2,9.

De meerderheid van de respondenten had geen kinderen onder de achttien jaar.

Ruim 89% van de respondenten had geen kinderen onder de 6, 87%; had geen kinderen tussen de 6 en 13 jaar en 87% had geen kinderen tussen de 12 en 18 jaar.

Van de respondenten had 63,2% één of meer honden (N = 310). 4,2% van de respondenten was van plan om een hond aan te schaffen. De meeste hondenbezitters (71,9%) hebben één hond (N = 196). Onder de respondenten waren de Labrador Retrievers (13,5%), Belgische Herders (8,3%) en Jack Russell Terriërs (6,7%) de populairste rassen. Ook hadden veel respondenten een bastaard of kruising (16,6%). De respondenten konden hier meerdere antwoorden geven, afhankelijk van het aantal honden in het huishouden (zie bijlage 4.D voor een volledig overzicht van de hondenrassen gehouden door de respondenten).

Van de respondenten had 49,7% één of meer katten (N = 310); 2,6% was van plan om een kat aan te schaffen. De meeste kattenbezitters hadden één (50,6%) of twee (40,3%) katten (N= 154). De meerderheid van de kattenbezitters had een Europese Korthaar (113,7%). Ook hier konden meerdere antwoorden worden gegeven (zie bijlage 4.E voor een volledig overzicht van de kattenrassen gehouden door de respondenten).

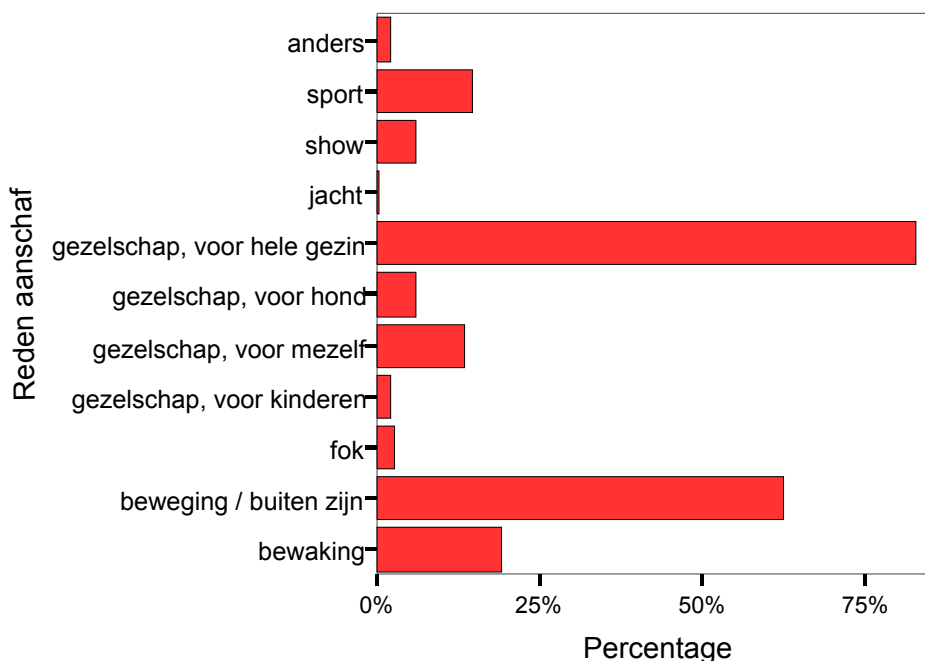
Door het huishouden van de meeste hondenbezitters werd gemiddeld per dag twee tot drie uur (33,3%) aan de hond besteed (N = 195). Deze tijd is inclusief aaien, uitlaten, spelen en verzorging. Door het huishouden van slechts 1,5% (dit zijn drie respondenten)

werd minder dan één uur per dag aan de hond besteed. Bij de kattenbezitters besteed het huishouden meestal minder dan één uur (29,7%) of één tot twee uur (30,4%) per dag aan de kat(ten) (N= 148). Van de hondenbezitters was de meerderheid (80,4%) ongeveer zoveel tijd kwijt aan de hond als men had verwacht (N = 194). Dit was ook het geval bij de kattenbezitters. Hier was 84,6% ongeveer zoveel tijd kwijt als in eerste instantie werd verwacht (N = 149).

4.2 Onderzoeksvraag 1: *Waarom schaffen mensen een hond of kat aan?*

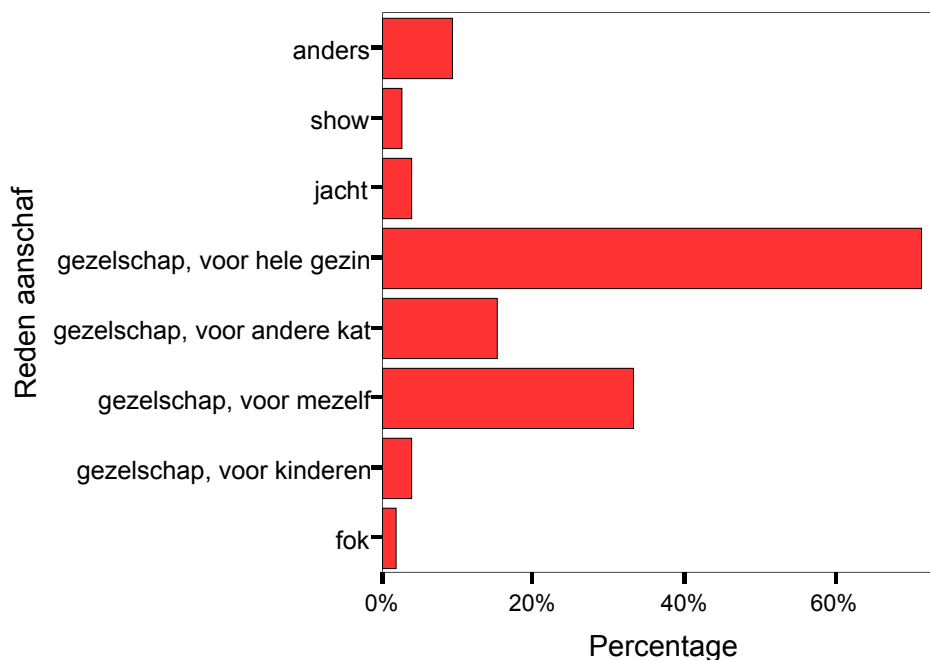
Tot deze onderzoeksvraag behoort enquêtevraag 11. Het doel van deze onderzoeksvraag is inzicht te krijgen in de beweegredenen voor mensen om een hond of kat aan te schaffen.

In figuur 4.1 is te zien dat bestaande en potentiële hondenbezitters (N = 213) voornamelijk een hond aanschaffen als gezelschap voor het gehele gezin (82,6%) en om buiten te zijn / te bewegen (62,4%).

Figuur 4.1 Redenen om een hond aan te schaffen (N = 213). De respondenten mochten maximaal drie antwoorden geven.

De meerderheid van de bestaande en potentiële kattenbezitters (N = 150) schaffen voornamelijk een kat aan als gezelschap voor het gehele gezin (71,3%). 33,3% van de respondenten heeft aangegeven de kat als gezelschap voor zichzelf te hebben aangeschaft. Dit is te zien in figuur 4.2.

Figuur 4.2 Redenen om een kat aan te schaffen (N = 150). De respondenten mochten maximaal drie antwoorden geven.

4.3 Onderzoeksvraag 2: Wat willen mensen weten voordat ze een hond of kat aanschaffen?

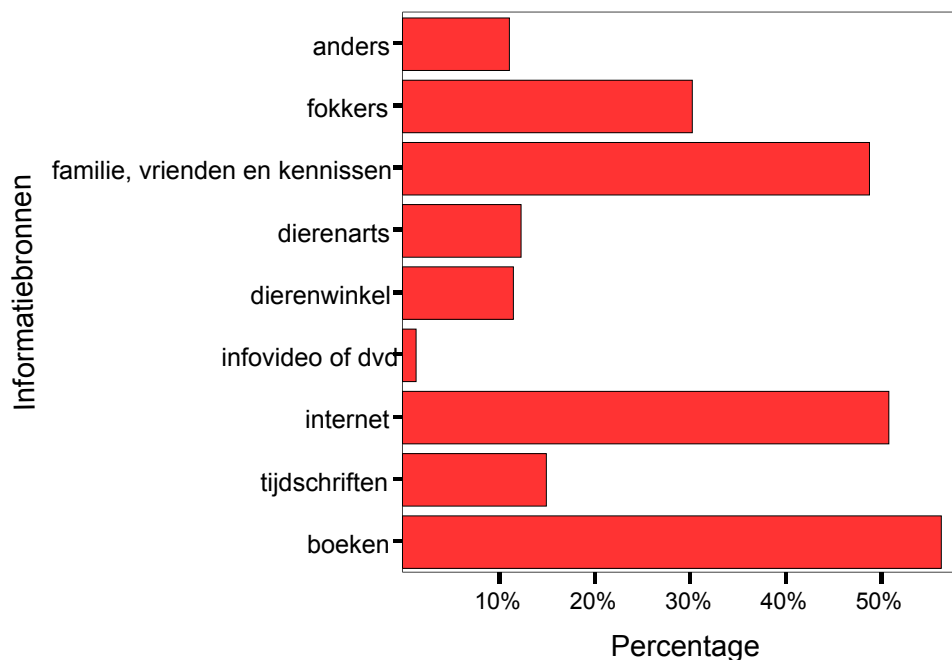
Tot deze onderzoeksvraag behoren de enquêtevragen 12, 13 en 14. Het doel van deze onderzoeksvraag is om in kaart te brengen of mensen zich voorbereiden op de aanschaf van een hond of kat. En zo ja, wat zijn dan de onderwerpen waar mensen zich in verdiepen voordat ze overgaan tot aanschaf van een hond of kat.

Van de bestaande en potentiële hondenbezitters (N = 207) heeft 80,7% aangegeven zich te hebben voorbereid op de aanschaf van de hond. Van de respondenten heeft 5,8% zich hierop niet voorbereid i.v.m. eerdere ervaringen en 13,5% heeft aangegeven zich om een andere reden niet te hebben voorbereid op de komst van een hond (o.a. impulsaankoop en aan komen lopen van de hond).

Van de bestaande en potentiële kattenbezitters heeft 67,3% zich voorbereid op de aanschaf van de kat(ten) en 16,3% heeft dit niet gedaan i.v.m. eerdere ervaringen met katten. Verder heeft 16,3% heeft zich om een andere reden niet voorbereid.

Bestaande en potentiële hondenbezitters bereiden zich significant vaker voor op de aanschaf van hun huisdier dan (potentiële) kattenbezitters.

In figuur 4.3 is te zien dat respondenten die zich voorbereiden op de aanschaf van een hond of kat (N = 234) raadpleegden als informatiebronnen vooral boeken (56,4%), internet (50,9%) en familie, vrienden en kennissen (48,7%).

Figuur 4.3 Geraadpleegde informatiebronnen waarmee de respondenten zich hebben voorbereid op de aanschaf van een hond of kat (N = 234). Men mocht maximaal drie antwoorden geven.

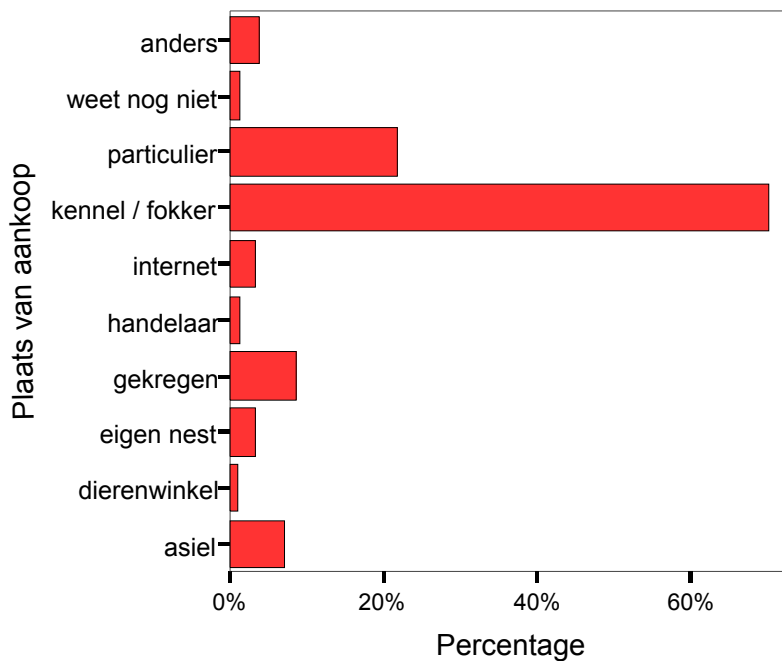
Van de respondenten die hebben aangegeven zich te hebben voorbereid op de aanschaf van de hond(en), heeft 90,4% ook daadwerkelijke specifieke informatie gezocht. Voordat besloten werd om een hond aan te schaffen waren deze respondenten (N = 151) vooral geïnteresseerd in informatie over karakter (55,0%), raseigenschappen (41,7%), verzorging (22,5%) en gedrag (19,2%). De respondenten mochten maximaal drie onderwerpen kiezen (zie bijlage 4.F voor een volledig overzicht van de gezochte informatie voor de aanschaf van een hond).

Van de bestaande en potentiële kattenbezitters die hebben aangegeven zich te hebben voorbereid op de aanschaf van de kat(ten), heeft 86,4% ook daadwerkelijke specifieke informatie gezocht. Deze respondenten (N = 89) waren vooral geïnteresseerd in de onderwerpen verzorging (38,2%), voeding (27,0%), karakter (22,5%) en gedrag (18,0%). De respondenten mochten maximaal drie onderwerpen kiezen (zie bijlage 4.G voor een volledig overzicht van de gezochte informatie voor de aanschaf van een kat).

4.4 Onderzoeksvraag 3: Waar schaffen mensen een hond of kat aan en waar letten ze daarbij op?

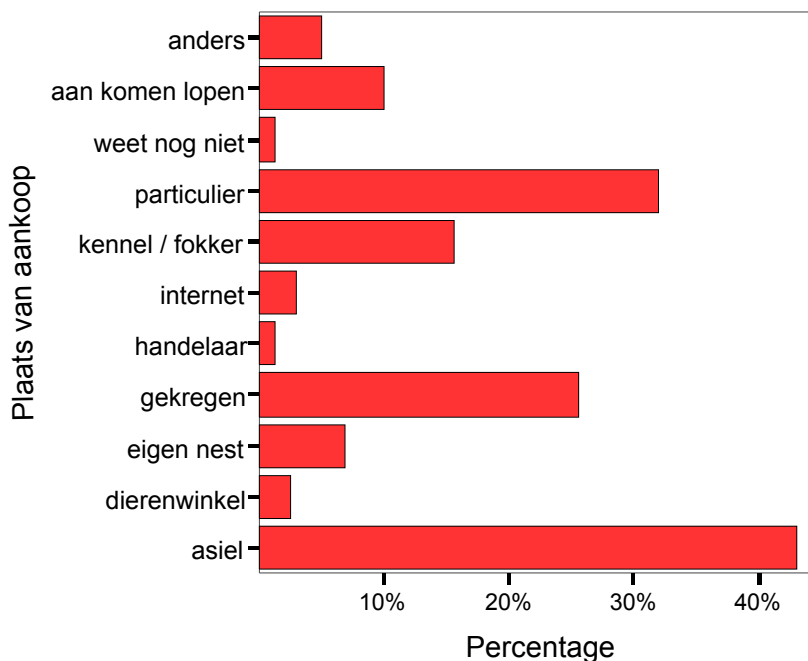
Tot deze onderzoeksvraag behoren de enquêtevragen 15 en 16. Het doel van deze onderzoeksvraag is om inzicht te krijgen in de verkoopplaatsen waar de respondenten hun hond(en) en kat(ten) hebben aangeschaft. Ook wordt een beeld verkregen van de aspecten waar (potentiële) honden- en kattenbezitters op letten terwijl ze een hond of kat aanschaffen bij de verkoper.

Bestaande en potentiële hondenbezitters (N = 207) schaffen hun hond(en) voornamelijk aan bij een kennel / fokker (70,0%) en een particulier (21,7%). Dit is te zien in figuur 4.4. Drie respondenten (1,4%) hebben aangegeven hun hond te hebben aangeschaft bij een handelaar. Afhankelijk van de hoeveelheid honden in het huishouden kon de respondent meerdere antwoorden geven.

Figuur 4.4 Plaats van aankoop van de honden (N = 207).

In figuur 4.5 is te zien dat bestaande en potentiële kattenbezitters (N = 160) schaffen hun kat(ten) voornamelijk aan bij een asiel (43,1%) of een particulier (31,9%). Respondenten konden meerdere antwoorden geven. Dit was afhankelijk van de hoeveelheid katten in het huishouden.

Figuur 4.5 Plaats van aankoop van de katten (N = 160).

Respondenten letten bij de aanschaf van een hond (N = 208) voornamelijk op gedrag en karakter (83,7%), gezondheid (o.a. ogen, neus en oren; 57,2%), het geslacht (39,9%) en de ouders (gezondheid, uiterlijk en afstamming; 24,5%). Men mocht maximaal drie antwoorden geven (zie bijlage 4.H voor een volledig overzicht van de onderwerpen waar men op let bij de aanschaf van een hond).

Bij de aanschaf van een kat letten de respondenten (N = 147) voornamelijk op gedrag en karakter (62,6%), gezondheid (59,9%), geslacht en leeftijd (beide 32,0%). Ook hier mocht men maximaal drie antwoorden geven (zie bijlage 4.I voor een volledig overzicht van de onderwerpen waar men op let bij de aanschaf van een kat).

4.5 Onderzoeksvraag 4: Aan welke informatie hebben bestaande honden- en kattenbezitters behoefte?

Tot deze onderzoeksvraag behoort enquêtevraag 17. Het doel van deze onderzoeksvraag is om een beeld te krijgen aan welke informatie honden- en kattenbezitters behoefte hebben.

De belangrijkste onderwerpen waar respondenten met hond(en) informatie over willen, zijn (N = 183): gedrag (70,5%), gezondheid (48,1%), opvoeding / socialisatie (43,2%), voeding (32,8%) en hond en kind (31,1%). Men mocht maximaal vijf antwoorden geven. Van de 196 hondenbezitters heeft 93,6% deze vraag beantwoord (zie bijlage 4.J voor een volledig overzicht van onderwerpen waar hondenbezitters informatie over willen vinden).

Respondenten met kat(ten) gaven aan vooral informatie te willen (N = 134) over gedrag en gezondheid (beide 56,7%), voeding (44,8%), verzorging (41,0%) en ziektes en

aandoeningen (37,3%). Van de 154 kattenbezitters heeft 87% deze vraag beantwoord. Ook hier mocht men maximaal vijf antwoorden geven (zie bijlage 4.K voor een volledig overzicht van onderwerpen waar kattenbezitters informatie over willen vinden). Bij een betrouwbaarheid van 95% ($\alpha = 0.05$) kiezen kattenbezitters significant vaker voor het onderwerp 'voeding' dan hondenbezitters.

4.6 Onderzoeksvraag 5: Welke informatie missen honden- en kattenbezitters?

Tot deze onderzoeksvraag behoren de enquêtevragen 18 t/m 23. Het doel van deze onderzoeksvraag is inzicht te krijgen in de informatie die honden- en kattenbezitters missen, zowel voor als na de aanschaf. Tevens wordt er gekeken of honden- en kattenbezitters tevreden zijn met hun hond of kat en of ze minpunten ervaren van hun hond(en) en/of kat(ten).

Van de hondenbezitters ervaart 63,3% minpunten aan het hebben van een hond. Deze respondenten gaven vooral aan 'gebondenheid' (38,7%) als minpunt te ervaren (N = 124). Veel respondenten gaven aan andere minpunten te hebben (27,4%) die niet gemakkelijk onder te verdelen waren in categorieën / onderwerpen. 17,7% van de hondenbezitters gaf aan haaruitval als minpunt te ervaren. Men kon meerdere minpunten aangeven (zie bijlage 4.L voor een volledig overzicht van de gegeven minpunten van een hond).

Van de 154 kattenbezitters ondervonden 63,0% minpunten aan het hebben van een kat. Door de respondenten (N = 97) werd vooral 'haaruitval' als minpunt ervaren (33,0%). Ook hier gaf 27,8% aan andere minpunten te ervaren. 18,6% vond opvang zoeken voor de kat bij vakanties e.d. een minpunt (zie bijlage 4.M voor een volledig overzicht van de gegeven minpunten van een kat).

Van de 66,1% van de respondenten die wel eens informatie zoekt op internet (N = 292) over hun hond of kat, doet slechts 24,4% dat wekelijks of maandelijks. De overige 40,8% raadpleegt het internet zelden. Bij een betrouwbaarheid van 95% ($\alpha = 0.05$) raadplegen hondenbezitters significant vaker internet om informatie op te zoeken over hun huisdier dan kattenbezitters.

11,9% van de respondenten die wekelijks, maandelijks of zelden internet raadpleegt, kan wel eens geen of weinig informatie over de gezochte onderwerpen vinden (zie bijlage 4.N voor een lijst met onderwerpen waar de respondenten geen of weinig informatie over kunnen vinden).

Op de vraag of de hondenbezitters tevreden zijn met hun hond gaf 83,5% aan zeer tevreden te zijn (N = 194). 16,0% was tevreden en één respondent (0,5%) gaf aan niet tevreden, maar ook niet geheel ontevreden (neutraal) te zijn. Niemand was ontevreden met de hond.

Bij de kattenbezitters was 66,0% zeer tevreden en 25,3% tevreden met de kat (N = 150). 7,3% gaf aan niet tevreden, maar ook niet geheel ontevreden (neutraal) te zijn en slechts 1,3% (twee kattenbezitters) was ontevreden met de kat.

Bij een betrouwbaarheid van 95% ($\alpha = 0.05$) zijn hondenbezitters significant vaker (heel) tevreden met hun hond dan kattenbezitters met hun kat

Respondenten die bij de bovenstaande vraag 'neutraal' of 'ontevreden' hadden gekozen, konden aangeven aan welke informatie ze tijdens aanschaf extra behoefte hadden, waardoor ze nu waarschijnlijk meer tevreden zouden zijn met hun hond of kat.

In totaal vulden drie hondenbezitters deze vraag in. Deze respondenten zouden meer tevreden zijn als ze informatie hadden ontvangen over: voeding, jachtgedrag van honden en het gedrag van teefjes. Vijf respondenten met kat hadden deze vraag beantwoord. Zij kozen voor: gezin van herkomst en gedrag ouders van de kat, omgang met mensen, gedrag van asielkatten (i.v.m. schuwheid). Twee respondenten gaven een antwoord dat niks te maken had met kennis vooraf. Zij noemden 'informatie over gedragsaanpassing' en een 'zeldzame aandoening waar de dierenarts geen raad mee wist'.

5. Discussie

Dit hoofdstuk is geschreven aan de hand van de resultaten van de enquête, de interviews met leden van de werkgroepen Honden en Katten en de literatuur. Met 'respondenten' worden in dit hoofdstuk de geënquêteerde honden- en kattenbezitters bedoeld.

Er is geprobeerd om de enquêtes in te laten vullen door een zo representatief mogelijke groep van (potentiële) honden- en kattenbezitters. Omwille van de uitvoerbaarheid is gekozen voor een beperkt gebied, namelijk 's-Hertogenbosch en omgeving. Door kenmerken van de respondenten te vergelijken met het Nederlandse gemiddelde wordt een indruk verkregen over de representativiteit van de onderzoekspopulatie.

Opvallend is dat slechts weinig respondenten (10%) al eerder van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit hadden gehoord. In werkelijkheid ligt dit percentage lager, omdat zij aangeven met het PVH bekend te zijn via de onderzoekers zelf of via HAS Den Bosch. Tevens is opvallend dat geen van de respondenten aangaf via de Week van het Huisdier van het PVH te hebben gehoord. Het PVH is één van de initiatiefnemers hiervan en de periode van enquêteren viel ongeveer samen met de Week van het Huisdier 2006.

5.1 Kenmerken respondenten

Van de respondenten was 29% van het mannelijke geslacht. Uit een ander onderzoek dat is uitgevoerd onder hondenbezitters (A. en M. Kegel, 2004) bleek dat 18% van de 656 respondenten mannen waren. Hoewel er in Nederland meer vrouwen (8,3 miljoen) dan mannen (8,1 miljoen) zijn (www.cbs.nl; mei 2006), verklaart dit niet het grote verschil. De enquêtes zijn grotendeels onder werktijd afgenomen. Het kan zijn dat veel meer mannelijke dan vrouwelijke gezinsleden op dat moment aan het werk waren. Volgens cijfers van het CBS werkte in 2005 ruim 4,2 miljoen mannen vergeleken met 3,2 miljoen vrouwen (www.cbs.nl; juni 2006).

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat vrouwen vaker huisdieren hebben dan mannen (Paul & Serpell, 1992; Rost & Hartmann, 1994), maar andere onderzoekers vonden geen significant verschil (o.a. Melson, 1988; Wells & Hepper, 1995).

Slechts weinig respondenten vielen in de leeftijdscategorieën 'jonger dan 20' en 'ouder dan 65 jaar'. Omdat er alleen mensen ouder dan 18 jaar benaderd zijn, is te verklaren dat slechts 5,2% van de respondenten jonger is dan 20. Veel ouderen die zijn benaderd geven aan dat hun huisdier was overleden en ze zichzelf te oud vinden om opnieuw een hond of kat aan te schaffen.

Volgens cijfers van het CBS (www.cbs.nl; juni 2006) had in 2003 een kwart van de Nederlandse bevolking tussen de 25 en 64 jaar een opleiding voltooid op minimaal HBO-niveau. Uit de enquête kwam naar voren dat 33,5% van de respondenten een HBO opleiding en 11,6% een WO opleiding had gevolgd. Dit percentage is veel hoger dan dat van de Nederlandse bevolking. Een verklaring hiervoor kan zijn dat mensen met een hogere opleiding eerder geneigd zijn mee te werken aan het invullen van een enquête. Ook kunnen de plaatsen en bedrijven waar de enquêtes zijn afgenomen van invloed zijn op het hoge percentage hoogopgeleiden. Zo is de enquête afgenomen

onder bezoekers van Intratuin Rosmalen. De Intratuin richt zich voornamelijk op mensen met een hoger inkomen. Dit zijn wellicht HBO of WO opgeleiden.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat 40% van de respondenten in een tweepersoonshuishouden woont. Volgens cijfers van het CBS (www.cbs.nl; mei 2006) bestond in 2005 ongeveer 33% van de huishoudens uit twee personen. Het aantal eenpersoonshuishoudens was volgens het CBS ongeveer 35%. Uit het onderzoek bleek echter dat slechts 11% van de respondenten in een éénpersoonshuishouden woont. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat éénpersoonshuishoudens minder vaak een hond of kat hebben dan huishoudens met meerdere personen (N. Endenburg, 1991).

Opvallend is dat de meerderheid van de honden- en kattenbezitters aangaf ongeveer net zoveel tijd kwijt te zijn aan de hond of kat als vooraf werd verwacht. De verwachting van de onderzoekers was echter dat hondenbezitters deze tijd hadden onderschat en juist meer tijd kwijt waren. Het is niet te controleren of de respondenten hier sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven. Dit is ook het geval bij de vraag hoeveel tijd het gezin aan de hond of kat besteedt.

5.2 Onderzoeksvraag 1: Waarom schaffen mensen een hond of kat aan?

Zowel leden van de werkgroep Honden als leden van de werkgroep Katten gaven aan dat veel mensen een hond of kat voor de kinderen aanschaffen. Dit kwam echter niet naar voren uit de enquête. Een verklaring hiervoor kan zijn dat maar weinig respondenten kinderen hadden. Ook kan het zijn dat respondenten met kinderen eerder kozen voor het antwoord 'gezelschap voor het gehele gezin', omdat dit antwoord ook de kinderen omvat.

5.3 Onderzoeksvraag 2: Wat willen mensen weten voordat ze een hond of kat aanschaffen?

Hondenbezitters bereiden zich significant vaker voor op de aanschaf van hun huisdier dan kattenbezitters. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat veel katten aan zijn komen lopen. Hier kan men zich niet op voorbereiden.

De meeste onderwerpen waar (potentiële) hondenbezitters voor aanschaf van hun huisdier informatie over willen, komen overeen met de onderwerpen die de deskundigen belangrijk vinden. Sommige onderwerpen worden echter verschillend op waarde geschat. 'Gedrag', 'raseigenschappen' en 'verzorging' worden door zowel de deskundigen als de respondenten het belangrijkste gevonden. 'Gezondheid', 'kosten(plaatje)', 'past de hond in de omgeving' en 'opvoeding / socialisatie' worden door de deskundigen belangrijker gevonden dan door de respondenten. De onderwerpen 'tijdsinvestering' en 'schriftelijke overeenkomst met de verkoper' worden door de respondenten zelfs helemaal niet genoemd. 'Karakter' werd daarentegen niet door de deskundigen genoemd, maar scoorde wel hoog bij de (potentiële) hondenbezitters. Bij deze vraag kan men zich afvragen wat de respondent verstaat onder 'karakter' en 'gedrag'.

Ook aan de (potentiële) kattenbezitters en kattendeskundigen werd gevraagd wat zij de belangrijkste onderwerpen vonden als het gaat om informatie vóór aanschaf van een kat. Zij gaven ook grotendeels dezelfde onderwerpen aan. Wel verschilden sommige

onderwerpen in de mate van belangrijkheid. De onderwerpen 'gedrag', 'verzorging' en 'karakter' werden zowel door de deskundigen als de respondenten het belangrijkste gevonden. 'Kosten', 'soort kat (binnen- of buitenkat)', 'opvoeding / socialisatie' en 'huisvesting / leefomgeving' worden door de deskundigen belangrijker gevonden dan door de respondenten. 'Informatie over I & R' en 'vakantieopvang' werden door de deskundigen ook als belangrijk omschreven. De respondenten noemden deze onderwerpen echter niet en worden blijkbaar niet als erg belangrijk ervaren. Opvallend is dat geen van de deskundigen het onderwerp 'voeding' noemden. Dit onderwerp staat namelijk op de tweede plaats bij de ondervraagde (potentiële) kattenbezitters als het gaat om informatie voor aanschaf.

Omdat slechts 89 van de 153 (potentiële) kattenbezitters bovenstaande vraag hebben beantwoord, moet men voorzichtig omgaan met de interpretatie van de resultaten.

Bij de bovenstaande vraag (vraag 14 in enquête: welke informatie heeft de respondent gezocht voordat besloten werd een hond aan te schaffen) geldt voor zowel 'hond' als 'kat' dat dit een open vraag was. Veel gegeven antwoorden zijn daarom samengevoegd onder één onderwerp. Het kan voorkomen dat de respondenten hun antwoord anders bedoelden dan dat ze door de projectleden werden geïnterpreteerd.

5.4 Onderzoeksvraag 3: Waar schaffen mensen een hond of kat aan en waar letten ze daarbij op?

De respondenten werd gevraagd naar de plaats van aankoop van de hond of kat. De gegeven antwoorden op deze vraag hangen erg af van de manier waarop de respondenten de mogelijkheden interpreteren. Wat verstaat de respondent bijvoorbeeld onder een fokker, particulier, internet of handelaar?

Slechts weinig respondenten hebben aangegeven de hond of kat bij een handelaar te hebben gekocht. Dit werd vooraf ook verwacht. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat de media de laatste tijd veel aandacht schenkt aan malafide hondenhandelaren. Een voorbeeld hiervan is de uitzending van RADAR (6 maart 2006) over Oost Europese hondenhandelaren die honden fokken en doorverkopen aan Nederlandse handelaren (www.trosradar.nl, mei 2006). Het is dus mogelijk dat sommige respondenten wel een hond of kat bij een handelaar hebben gekocht, maar dit niet durfden te vermelden. Ook kan onwetendheid een rol spelen. De mensen wisten simpelweg niet dat de verkoper een handelaar was.

Het is opvallend dat weinig honden afkomstig zijn uit een asiel. Dit percentage is bij katten veel hoger. Volgens cijfers van de Dierenbescherming uit 2004 werd 77% van de katten en 81% van de honden uit asielen bij een nieuwe eigenaar geplaatst. Daar staat tegenover dat twee keer zoveel katten als honden in het asiel terecht komen (Jaarverslag Dierenbescherming, 2004). Vooral als het gaat om katten wordt vaak aangeraden eerst in een dierenasiel te kijken (www.dierennieuws.nl, juni 2006; www.dierenbescherming.nl, juni 2006).

Een andere oorzaak van het lage percentage honden dat via een asiel is aangeschaft, is dat de meerheid van de respondenten een rashond heeft. Dit kan ook verklaren waarom 70% van de honden afkomstig is van een kennel of fokker.

Rasverenigingen hebben vaak adressen van betrouwbare (aangesloten) fokkers. Ook de Raad van Beheer op Kynologisch gebied adviseert om rashonden aan te schaffen bij een fokker (www.kennelclub.nl, juni 2006).

Bij de vraag 'waar let men voornamelijk op bij de aanschaf van een hond of kat' konden de respondenten moeilijk een keuze maken uit de antwoordmogelijkheden. Ze gaven vaak aan alle punten belangrijk te vinden. Het doel van de vraag was echter om inzicht te krijgen in de belangrijkste onderwerpen. Opvallend is dat bij zowel honden- als kattenbezitters de onderwerpen 'gedrag en karakter', 'geslacht' en 'gezondheid' in de top 4 staan. Tevens is opvallend dat de respondenten vooral onderwerpen het belangrijkste vinden die te maken hebben met het dier zelf en niet met de verkoper of plaats van aankoop. Punten zoals 'rasspecialisatie bedrijf' en 'uitstraling / deskundigheid verkoper' scoorden namelijk lager.

5.5 Onderzoeksvraag 4: Aan welke informatie hebben bestaande honden- en kattenbezitters behoefte?

Aan de deskundigen is gevraagd wat zij de belangrijkste onderwerpen vonden waar mensen die al een hond of kat hebben voldoende over moeten weten. Aan de honden- en kattenbezitters is gevraagd aan welke informatie zij zelf nog behoefte hebben.

De belangrijkste onderwerpen van de hondenbezitters kwamen grotendeels overeen met die van de deskundigen. Niet alle onderwerpen worden echter even belangrijk gevonden. 'Gezondheid', 'opvoeding / socialisatie' en 'voeding' werden door zowel deskundigen als respondenten hoog gewaardeerd. 'Gebruiksdoel', 'erfelijke ziekten en aandoeningen', 'huisvesting' en 'raseigenschappen' werden door de deskundigen echter belangrijker gevonden dan door de hondenbezitters. 'Medische verzorging' werd ook door één deskundige aangegeven. Dit was echter geen antwoordmogelijkheid in de enquête. Hondenbezitters kunnen 'medische verzorging' hebben gezien als onderdeel van 'verzorging', maar ook als onderdeel van 'gezondheid'. Opvallend is dat geen van de deskundigen specifiek koos voor 'gedrag', een onderwerp dat door de respondenten erg belangrijk wordt gevonden. Wel werd door de deskundigen 'opvoeding', 'raseigenschappen' en 'omgang met de hond' genoemd. Dit zijn onderwerpen die gerelateerd zijn aan gedrag. Ook volgens de literatuur is 'gedrag' een belangrijk onderwerp (zowel bij de hond als bij de kat), omdat de honden- en kattenbezitters niet altijd begrijpen wat bepaalde signalen van hun huisdier betekenen (de Jonge en van den Bos, 2005) en door deze miscommunicatie kunnen er allerlei problemen ontstaan (G. Bailey, 2002). Normaal hondengedrag wordt regelmatig als probleemgedrag ervaren (K.J. Stafford, 2006). Een ander onderwerp dat niet door de deskundigen werd genoemd, maar wel hoog scoorde bij de hondenbezitters, is 'hond & kind'. Dit laatste is opvallend, want er zijn maar weinig respondenten die hadden aangegeven kinderen te hebben. Onder 'dier & kind' kunnen zowel eigen kinderen als kinderen van buiten het gezin (buren, familie, enzovoorts) worden verstaan.

Zowel de kattendeskundigen als de kattenbezitters vonden vrijwel dezelfde onderwerpen belangrijk. Niet alle onderwerpen werden echter hetzelfde gewaardeerd. De kattenbezitters vonden 'gedrag', 'gezondheid' en 'voeding' het meest belangrijk, deze onderwerpen werden ook door de deskundigen genoemd. Vooral gedrag werd door beide groepen als het belangrijkste onderwerp gezien. De deskundigen benadrukten dat veel mensen niet weten wat normaal kattengedrag is. Zoals al eerder bij de hond werd vermeld ervaren ook veel kattenbezitters normaal gedrag als probleemgedrag. De onderwerpen 'introductie van een nieuw huisdier' en 'kat & kind' werden door de kattenbezitters minder belangrijk gevonden, dan door de deskundigen. De introductie

van een nieuw huisdier (zowel een kat als een ander dier) moet volgens de deskundigen met uiterste zorgvuldigheid gebeuren. In het wild leven katten samen in groepen van verwante dieren. In een huishouden zijn er dan ook minder problemen wanneer verwante dieren samen worden gehouden, dan wanneer er een vreemde kat in huis bijkomt. Een zorgvuldige introductie van de nieuwe kat verkleint de kans op problemen (Rochlitz, 2005 p. 91- 117). Dat 'kat & kind' door de respondenten minder vaak is gekozen komt waarschijnlijk doordat weinig respondenten kinderen hebben. De deskundigen vonden verder 'medische (preventieve) verzorging' belangrijk. Dit was in de enquête geen keuze mogelijkheid, maar kan gezien worden als een onderdeel van gezondheid. Onderwerpen die tenslotte bij de respondenten wel hoog scoorden, maar niet door de deskundigen werden genoemd zijn 'verzorging' en 'ziektes en aandoeningen'.

5.6 Onderzoeksvraag 5: Welke informatie missen honden- en kattenbezitters?

De bedoeling van de vraag 'Welke minpunten ervaart u aan het hebben van uw hond of kat' was om problemen boven water te krijgen. Helaas is de vraag anders geïnterpreteerd door de respondenten en kwamen er vooral nadelen naar boven. Het is daarom lastig om de antwoorden te vergelijken met de problemen die deskundigen in de praktijk tegen komen bij honden- en kattenbezitters.

Weinig honden- en kattenbezitters gaven aan problemen te ondervinden aan hun huisdier. In een ander onderzoek onder hondenbezitters gaven slechts twee van de 659 respondenten aan niet tevreden te zijn met hun hond (A. en M. Kegel, 2004). Een verklaring hiervoor kan zijn dat ontevreden eigenaren niet zijn bereikt of geen enquête in wilden vullen. Tevredenheid kan ook door iedere huisdierenbezitter op een andere manier worden geïnterpreteerd. Volgens kynoloog E. Sannen is probleemgedrag ook vaak 'het niet beantwoorden aan de verwachtingen van de eigenaar' (www.overdieren.nl, juni 2006).

De hondendeskundigen gaven aan dat zij in de praktijk vooral problemen tegenkomen m.b.t. gedrag, voeding, gezondheid en aanschaf. In de literatuur wordt veel aandacht geschonken aan gedragsproblemen bij honden. De meest voorkomende gedragsproblemen zijn volgens K.J. Stafford (2006) 'agressie', 'blaffen', 'het huis bevuild' en 'dingen kapot kauwen'. Ook 'verlatingsangst' is een veel voorkomend probleem (A.R en L.R Marder, 1985).

Door de kattendeskundigen werden vooral praktijkproblemen genoemd die te maken hebben met overgewicht en het te vroeg weghalen van kittens bij de moeder (vooral agressie gerelateerde problemen). Ook gedragsproblemen (zoals vernieling van meubilair, zelfmutilatie en onzindelijkheid en sproeien) komen vaak voor.

Volgens S.E. Heath ontstaan veel gedragsproblemen door een slechte socialisatie van kittens (Rochlitz, 2005 p. 91- 117). Ook binnen de werkgroep Katten werd dit aangegeven. Veel voorkomende gedragsproblemen zijn volgens Health 'bevuilding van het huis' (sproeien en de behoefte buiten de kattenbak doen) en 'problemen tussen katten in huishoudens met meer dan één kat'.

Slechts een kwart van de respondenten gaf aan wekelijks tot maandelijks gebruik te maken van het internet om informatie over hun huisdier op te zoeken. 35% maakt nooit gebruik van internet. Uit cijfers van het CBS blijkt dat het gebruik van internet de laatste jaren sterk toeneemt. Toch raadpleegt in 2005 20% van de Nederlanders (in de leeftijd van 12 tot 75 jaar) het internet niet. Dit zijn vooral oudere mensen (55 tot 75 jaar) met een lagere opleiding. Vooral het gebruik van internet voor communicatie en het opzoeken van specifieke informatie is populair. 85% van de internetgebruikers had in 2004 specifieke informatie gezocht. (www.cbs.nl, mei 2006).

6. Conclusie en suggesties

De conclusie wordt besproken in paragraaf 6.1 en in 6.2 de suggesties voor een vervolgonderzoek.

6.1 Conclusie

Voor de overzichtelijkheid is de conclusie onderverdeeld in algemene informatie (6.1.1), informatie vóór en tijdens de aanschaf (6.1.2) en na de aanschaf (6.1.3).

6.1.1 Algemeen

Uit de resultaten, interviews en de literatuur kan worden geconcludeerd dat gezelschap de belangrijkste reden is om een hond of kat aan te schaffen.

Hondenbezitters besteden per dag twee tot drie uur aan verzorgen, knuffelen, spelen en uitlaten. Kattenbezitters besteden hier (met uitzondering van uitlaten) één tot twee uur aan. Zowel honden- als kattenbezitters verwachtten voordat ze hun dier aanschafden net zoveel tijd kwijt te zijn aan hun hond of kat als in werkelijkheid. Ook zijn vrijwel alle bezitters (zeer) tevreden met hun hond of kat. Hondenbezitters zijn echter vaker (zeer) tevreden dan kattenbezitters.

Internet wordt door ongeveer een kwart van de honden- en kattenbezitters wekelijks of maandelijks geraadpleegd voor informatie over hun hond of kat. Hondenbezitters raadplegen vaker internet om informatie over hun huisdier op te zoeken dan kattenbezitters. De meerderheid van de honden- en kattenbezitters geeft aan de gezochte informatie te vinden.

6.1.2 Voor en tijdens aanschaf

(Potentiële) hondenbezitters bereiden zich vaker voor op de aanschaf van een hond dan (potentiële) kattenbezitters, waarbij beide het meeste gebruik maken van boeken. Zowel de honden- als kattenbezitters zoeken dan voornamelijk op informatie over karakter en verzorging. De leden van de werkgroep Katten vinden deze twee onderwerpen ook belangrijk voordat een kat wordt aangeschaft. De leden van de werkgroep Honden noemen karakter echter niet als belangrijk onderwerp.

Een hond wordt meestal bij een kennel of fokker aangeschaft, een kat komt vaak uit het asiel. Als men een hond of kat uit gaat zoeken wordt vooral gelet op het gedrag, karakter en de gezondheid van het dier.

6.1.3 Na aanschaf

Honden- en kattenbezitters hebben vooral behoefte aan informatie over het gedrag en de gezondheid van de hond en kat. Hondenbezitters vinden daarnaast ook 'opvoeding / socialisatie', 'voeding' en 'dier & kind' belangrijke onderwerpen.

De onderwerpen 'gedrag' en 'dier & kind' zijn niet door de leden van de werkgroep Honden genoemd.

De kattenbezitters vinden naast het eerder genoemde 'gedrag' en 'gezondheid', ook 'voeding', 'verzorging' en 'ziektes & aandoeningen' belangrijk.

De laatste twee onderwerpen werden niet door de deskundigen genoemd.

Het zoeken van opvang bij vakantie en haaruitval wordt als minpunt gezien van het hebben van een hond of kat. Daarnaast ervaren vooral hondenbezitters de gebondenheid door het hebben van een hond als een minpunt.

De respondenten geven aan een brede belangstelling te hebben voor de belangrijke onderwerpen, maar uit de telefonische interviews komt echter naar voren dat de honden- en kattenbezitters kennis missen. Hoewel de belangstelling er wel is, komen ze niet tot de informatie / kennis. Het PVH moet haar informatie dus gestructureerd en met voldoende diepgang weergeven. Eventueel kan het PVH cursussen (bijvoorbeeld een cursus over de plaats van de hond in een gezin) aanbieden.

6.2 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

- **Verbeteren van de naamsbekendheid van het PVH**

Het doel van het PVH is huisdierbezitters betrouwbare informatie over huisdieren te geven. Tijdens het enquêteren is gebleken dat weinig mensen (<10%) ooit eerder van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit hebben gehoord of de afkorting PVH kennen. In het ideale geval zou de naam PVH (of een alternatief daarvoor) bij huisdierbezitters geassocieerd moeten worden met het vinden van betrouwbare informatie over huisdieren. Dat lijkt nu zeker niet het geval.

- **Verbeteren van bezoek aan de website**

Slecht een kwart (24%) van de mensen gebruikt internet om informatie over huisdieren te zoeken. Een intensieve reclame campagne waarbij de (pakkende) naam van de website wordt geassocieerd met huisdieren, informatievoorziening en betrouwbaarheid, is noodzakelijk om gebruik van deze website te bevorderen.

7. Voorstel invulling website

Hoewel de projectopdracht voornamelijk gericht is op het doen van een voorstel voor de inhoud van de website, worden nog enkele tips voor de lay-out van de website gegeven. In paragraaf 7.1 wordt het inhoudelijke deel besproken en in paragraaf 7.2 de lay-out.

7.1 Inhoudelijk

Omdat niet alle informatie tegelijkertijd op de website kan worden geplaatst, moet een keuze worden gemaakt tussen verschillende onderwerpen. Allereerst wordt een voorstel gedaan voor de invulling van de website betreffende de diersoort 'hond'. Vervolgens wordt op de diersoort 'kat' ingegaan en worden er onderwerpen besproken die van toepassing zijn op hond én kat.

7.1.1 Hond

Belangrijk is om een onderscheid te maken tussen de groep die overweegt een hond aan te schaffen en de groep die al een hond heeft, omdat er op deze manier gericht informatie kan worden gegeven. Zo kan voor de toekomstige hondenbezitters op de website speciaal aandacht worden geschonken aan 'de aanschaf van een hond'.

De aanschaf van een hond

Onderwerpen die aan bod dienen te komen bij de aanschaf van een hond zijn:

- Voor en nadelen: noem de plus en minpunten van het hebben van een hond op het gebied van o.a. (globale) kosten, tijdsinvestering en opvoeding.
- Welke hond past bij mij en mijn gezin? Schenk hierbij aandacht aan leeftijd (pup of volwassen hond), geslacht, rashond of kruising en asielhond.
- Waar koop ik een hond? Bespreek de verschillende mogelijkheden om een hond aan te schaffen (asiel, fokker, handelaar, particulier), met de voor- en nadelen van elke aanschafplaats. Hier kan ook een lijst worden gegeven met aandachtspunten waar men op moet letten tijdens het uitzoeken van een hond. Zo wordt de kans op een teleurstellende aankoop verkleind.
- Identificatie en Registratie: het doel en de voordelen van I & R uitleggen.

Met behulp van een hyperlink kan de lezer naar op de pagina met informatie over 'opvoeding en socialisatie'.

Gedrag & karakter

Deze onderwerpen kunnen het beste worden samengenomen, omdat voor veel mensen het verschil onduidelijk is.

- Normaal hondengedrag: uitleggen wat wordt verstaan onder 'normaal' gedrag. Om het voor lezers te verduidelijken kan lichaamstaal van de hond worden toegelicht met behulp van foto's of afbeeldingen. Ook aandacht schenken aan de relatie en het gedrag tussen honden onderling
- Plaats van de hond in het gezin: toelichten waarom de gezinsleden altijd hoger in de rangorde staan dan de hond.
- Gedragsproblemen: vermelden van de meest voorkomende gedragsproblemen en de mogelijke oorzaken. Tips geven voor gedragsaanpassing (bijvoorbeeld doorverwijzing naar een hondengedragstherapeut).

Om een beeld te krijgen van de gedragskenmerken van een bepaald ras kan de lezer met behulp van een hyperlink doorklikken naar 'raseigenschappen'. Ook kan verwezen

worden naar 'bijtincidenten'. Hier kunnen de rassen worden beschreven waar de meeste ongelukken (bijtincidenten) mee gebeuren.

Raseigenschappen

Hier kunnen de rasbeschrijvingen van de meest voorkomende rassen in Nederland (zie bijlage 7.A voor de top 20 meest populaire hondenrassen in 2004) worden beschreven. Bij de rasbeschrijving dient aandacht besteed te worden aan:

- Kenmerken: zoals gewicht, gemiddelde leeftijd, soort vacht, hoeveelheid beweging die de hond nodig heeft
- Gedragskenmerken: schets een beeld van de karaktereigenschappen van het ras.
- Eigenaar: geef een beeld van het type eigenaar die het beste bij het ras past. Past het ras bijvoorbeeld goed bij kinderen.
- (Erfelijke) ziektes en aandoeningen: vermeld de meest voorkomende ziektes en aandoeningen waar het ras gevoelig voor is.

Er kan een hyperlink worden geplaatst naar 'bijtincidenten'. Hier kunnen de rassen worden beschreven waar de meeste ongelukken (bijtincidenten) mee gebeuren.

Verzorging & huisvesting

Bij 'verzorging' dient o.a. aandacht geschonken te worden aan: vachtverzorging (kammen, borstelen, wassen en trimmen), verzorging van nagels, oren, ogen en gebit. Bij 'huisvesting' zijn een 'eigen' plekje voor de hond in of buiten het huis, benodigheden en de ruimte die de hond nodig heeft van belang.

Met behulp van een hyperlink naar 'raseigenschappen' kunnen de lezers bekijken welke verzorging een bepaald ras nodig heeft.

Gezondheid

Bij 'gezondheid' moeten aan de orde komen:

- Preventieve maatregelen: hierbij het belang uitleggen van ontwormen, ontvlooiën en inenten. De cyclus van vlooiën, wormen en teken kan worden weergegeven, waarbij de risico's voor mens en dier beschreven kunnen worden. Ook kan uitleg worden gegeven over (de verschillen tussen) castratie en sterilisatie. Hier dienen de voor- en nadelen en het verschil tussen de twee ingrepen te worden beschreven.
- Beschrijven van ziektes en aandoeningen: er kan een beeld worden gegeven van de meest voorkomende ziektes en aandoeningen en eventuele behandelingsmogelijkheden. In dit deel worden geen rasgebonden aandoeningen vermeld, hiervoor gaat een hyperlink naar 'raseigenschappen'.
- Dierenartskosten: bij dit onderwerp wordt een globaal beeld gegeven van de kosten die mensen kunnen verwachten m.b.t. de dierenarts (inentingen, castratie (of sterilisatie), ontvlooiën, ontwormen en veel voorkomende onderzoeken).

Voeding

Bij 'voeding' dient aandacht te worden geschonken aan:

- Spijsvertering: uitleg geven van de werking van het spijsverteringsstelsel van de hond. Veel mensen weten niet dat een hond een omnivoor is met carnivore trekjes.
- Soorten voeding: vermelden welke soorten voer er in de winkel verkrijgbaar is (lam & rijst, light, senior, puppy etc.) en waar mensen op moeten letten bij de keuze van de juiste voeding.

- Overgewicht: aandacht schenken aan de risico's van overgewicht bij een hond. Naast tips om overgewicht te voorkomen dient ook aandacht te worden geschonken aan mogelijke oplossingen (hoe kan de hond afvallen).

Opvoeding / socialisatie

Bij opvoeding en socialisatie zowel aandacht schenken aan pups als volwassen honden:

- Socialisatieperiodes en ontwikkelingsfasen: uitleggen welke ontwikkelingsfasen honden doorlopen (van pup tot volwassenen) en op welke leeftijd een pup het best van de moeder af kan. Tevens tips geven voor een goede socialisatie van een nieuwe hond (zowel een pup als volwassen hond).
- Opvoeding: tips geven voor het opvoeden van de hond (o.a. consequent zijn, de eigenaar is de baas). Uitleggen wat er mis kan gaan als een hond niet goed is opgevoed.
- Hondencursussen: uitleggen wat het nut is en de voordelen zijn van het volgen van een hondencursus. De verschillende soorten cursussen uitleggen.

Hond & kind

Bij 'hond en kind' moeten aan de orde komen:

- omgaan met honden: hier kunnen tips worden gegeven om kinderen te leren omgaan met een hond. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen twee situaties. Namelijk als er een (nieuwe) hond in het gezin komt, maar ook het ontmoeten van vreemde honden.
- omgaan met kinderen: hier kunnen tips worden gegeven om honden te leren omgaan met kinderen. Zowel de kinderen in het eigen gezin als het ontmoeten van vreemde kinderen is hier van belang. Tevens aandacht schenken aan het voorbereiden van de hond op de komst van een baby.

Bij dit onderwerp kunnen hyperlinken naar 'gedrag' en 'raseigenschappen' worden geplaatst.

7.1.2 Kat

Belangrijk is om onderscheid te maken tussen de groep die overweegt een kat aan te schaffen en de groep die al een kat heeft, omdat er op deze manier gericht informatie kan worden gegeven. Zo kan op de website speciaal aandacht worden geschonken aan 'de aanschaf van een kat' voor de toekomstige kattenbezitters.

De aanschaf van een kat

Onderwerpen die aan bod dienen te komen bij de aanschaf van een kat zijn:

- Voor en nadelen: noem de plus en minpunten van het hebben van een kat op het gebied van o.a. (globale) kosten, tijdsinvestering en opvoeding.
- Wat voor soort kat past bij mij en mijn gezin? Schenk hierbij aandacht aan leeftijd (kitten of volwassen kat), geslacht, raskat en binnen- of buitenkat..
- Waar koop ik een kat? Bespreek de verschillende mogelijkheden om een kat aan te schaffen (asiel, fokker, handelaar, particulier), met de voor- en nadelen van elke aanschafplaats. Hier kan ook een lijst worden gegeven met aandachtspunten waar men op moet letten tijdens het uitzoeken van een kat. Zo wordt de kans op een teleurstellende aankoop verkleind.
- Identificatie en Registratie: het doel en de voordelen van I & R uitleggen.

Gedrag & karakter

Deze onderwerpen kunnen het beste worden samengenomen, omdat voor veel mensen het verschil onduidelijk is.

- Normaal kattengedrag: uitleggen wat wordt verstaan onder 'normaal' gedrag. Om het voor lezers te verduidelijken kan lichaamstaal van de kat worden toegelicht met behulp van foto's of afbeeldingen. Ook aandacht schenken aan de relatie en het gedrag tussen katten onderling
- Gedragsproblemen: vermelden van de meest voorkomende gedragsproblemen en de mogelijke oorzaken. Tips geven voor gedragsaanpassing (bijv. doorverwijzing naar een kattengedragstherapeut).

Verzorging & huisvesting

Bij 'verzorging' dient o.a. aandacht geschonken te worden aan: vachtverzorging (kammen en borstelen), verzorging van nagels, oren, ogen en gebit. Bij 'huisvesting' zijn een 'eigen' plekje voor de kat, behoeften en de ruimte die de kat nodig heeft van belang. Ook kunnen er voor- en nadelen worden genoemd van het naar buiten laten of binnen houden van een kat.

Voeding

Bij 'voeding' dient aandacht te worden geschonken aan:

- Spijsvertering: uitleg geven van de werking van het spijsverteringsstelsel van de kat. Veel mensen weten niet dat een kat een carnivoor is en niet op een dieet van plantaardige materialen kan leven.
- Soorten voeding: vermelden welke soorten voer er in de winkel verkrijgbaar is (indoor, light, senior, katten etc.) en waar mensen op moeten letten bij de keuze van de juiste voeding.
- Overgewicht: aandacht schenken aan de risico's van overgewicht bij een kat. Naast tips om overgewicht te voorkomen dient ook aandacht te worden geschonken aan mogelijke oplossingen (hoe kan de kat afvallen).

Gezondheid

Bij 'gezondheid' kan onderscheid worden gemaakt tussen de volgende onderwerpen:

- Preventieve maatregelen: hierbij het belang uitleggen van ontwormen, ontvlooiën en inenten. De cyclus van vlooiën, wormen en teken kan worden weergegeven, waarbij de risico's voor mens en dier beschreven kunnen worden. Ook kan uitleg worden gegeven over (de verschillen tussen) castratie en sterilisatie. Hier dienen de voor- en nadelen en het verschil tussen de twee ingrepen te worden beschreven.
- Beschrijven van ziektes en aandoeningen. Er kan een beeld worden gegeven van de meest voorkomende aandoeningen bij katten en eventuele manieren van behandelen. In dit onderdeel kunnen erfelijke aandoeningen en afwijkingen worden vermeld.
- Dierenartskosten. Bij dit onderdeel wordt een globaal beeld gegeven van de kosten die mensen kunnen verwachten m.b.t. de dierenarts (inentingen, castratie (of sterilisatie), ontvlooiën, ontwormen en veel voorkomende onderzoeken).

Introductie nieuw huisdier

De introductie van een nieuwe hond of kat bij een andere kat levert vaak problemen op als dit niet op een zorgvuldige manier gebeurt. Met behulp van tips kan aandacht worden geschonken aan een goede socialisatie.

Kat & kinderen

Bij 'kat en kind' moeten aan de orde komen:

- omgaan met katten: hier kunnen tips worden gegeven om kinderen te leren omgaan met een kat. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen twee situaties. Namelijk als er een (nieuwe) kat in het gezin komt, maar ook het ontmoeten van vreemde katten. Kinderen moeten begrijpen dat bijvoorbeeld een zwiepende staart iets anders betekend bij katten (irritatie) dan bij honden (opgewonden).
- omgaan met kinderen: hier kunnen tips worden gegeven om katten te leren omgaan met kinderen. Zowel de kinderen in het eigen gezin als het ontmoeten van vreemde kinderen is hier van belang. Tevens aandacht schenken aan het voorbereiden van de kat op de komst van een baby.

Bij dit onderwerp kan een hyperlink worden geplaatst naar 'gedrag'.

7.1.3 Hond én kat

Op een later tijdstip kan aandacht worden geschonken aan de volgende onderwerpen:

- Verzekeringen: de laatste jaren is er in Nederland steeds meer belangstelling voor het afsluiten van een verzekering voor de hond of kat. Op de website kan aandacht worden geschonken aan de voor- en nadelen van een dierenverzekeringen.
- Vakantie: onder dit onderwerp kan worden uitgelegd wat voor mogelijkheden er zijn voor de opvang van honden en katten tijdens de vakantie. Hierbij kan worden aangegeven dat mensen op tijd moeten reserveren in verband met de drukke vakantieperiodes. Ook kan er vermeld worden welke entingen honden en katten nodig hebben als die naar een pension of asielopvang gaat. Verder kan worden vermeld welke entingen de hond of kat nodig heeft als deze mee op vakantie in het buitenland gaat en wat nog meer verplicht is.
- Rouwverwerking: het overlijden van een huisdier en de invloed hiervan op de eigenaar wordt vaak onderschat. Er wordt onderzoek gedaan naar de invloed van de dood van een huisdier en de invloed hiervan op de eigenaar (volwassenen en kinderen). Vooral voor kinderen is het een moeilijk onderwerp, ze hun huisdieren vaak als een 'maatje' en moeten begrijpen dat honden en katten niet zolang leven als mensen (Jonge de, Bos, 2005). Op de website kan aandacht worden besteed aan de mogelijkheden die er zijn voor het afscheid nemen van het huisdier.
- Organisaties en verenigingen: overkoepelende rasverenigingen in Nederland noemen en enkele belangrijke buitenlandse verenigingen.
- Voortplanting: zowel ingaan op het voortplantingsstelsel van honden en katten als op het krijgen van een nestje (dracht, geboorte en alles wat daarbij komt kijken).
- Wet en regelgeving: zowel europees, landelijk als gemeentelijk (denk aan hondenbelasting, stand van zaken m.b.t het Honden- en Kattenbesluit)
- Zoönosen: uitleggen wat zoönosen zijn en de belangrijkste noemen. Voor hond en kat zijn dit o.a. Toxocara, Toxoplasma, dermatofytose, vlooiën en teken en rabiës (www.ossehoofd.nl/index.html; juni 2006).

7.2 Lay-out

Hoewel de projectopdracht voornamelijk gericht is op de inhoudelijk invulling van de website, volgen hieronder nog enkele tips voor de lay-out van de website:

- Maak gebruik van een tabblad systeem waar de diersoorten op vermeld staan waar op de website informatie over te vinden is. Gebruik voor de pagina's van de diersoorten zelf ook sub tabbladen per onderwerp. (bijv. het hoofd tabblad is 'hond', de sub tabbladen 'verzorging', 'gedrag', 'gezondheid' etc.) op deze manier kunnen bezoekers op een overzichtelijke wijze zien welke informatie ze over welke dieren kunnen vinden.
- Houdt voor alle diersoorten een gelijke lay-out. Dit is overzichtelijk voor bezoekers die bijv. eerst info hebben gezocht over honden en daarna op zoek zijn naar informatie over konijnen. Ze raken dan niet verward door een andere indeling.
- Betrouwbaarheid van de informatie: vermeld bij elke tekst de datum van publicatie en de naam van de auteur (en eventueel functie).
- Vernieuwend: probeer de huisdierenbezitter op een aparte manier te benaderen, zodat het geen doorsnee website wordt.
- Kleine stukjes tekst per onderwerp: geef op de hoofdpagina niet gelijk hele stukken tekst weer. Plaatst een stukje tekst van 5 a 10 regels, waarin de kern van het onderwerp wordt vermeld. Maak gebruik van korte / krachtige anekdotes waarin de lezers zich kunnen herkennen, zodat de aandacht van de bezoekers wordt getrokken ('triggeren' van bezoekers). Als mensen meer over het onderwerp willen weten, moeten ze op de pagina kunnen doorklikken met behulp van hyperlinks.
- Houdt de website actueel: pas teksten regelmatig aan als zich nieuwe ontwikkelingen voordoen. Ook als er nieuwsfeiten of opzienbarende dingen in de wereld gebeuren die te maken hebben met huisdieren, plaats dan hiervan zo snel mogelijk informatie op de website. Een voorbeeld is de vogelpest. Zodra bekend is dat katten ook besmet kunnen raken met dit virus, moet er zo snel mogelijk informatie op de site worden geplaatst. Als de website namelijk een aantal 'vaste bezoekers' heeft, zullen deze als eerste kijken op de website. Als er geen informatie op staat, gaan ze naar andere (misschien minder betrouwbare) websites. Laat met data zien wanneer de website voor het laatst is bijgewerkt.
- Laat de teksten schrijven door deskundigen op het gebied van het onderwerp (leden van de werkgroepen). De eindredactie kan echter beter in handen liggen van een 'buitenstaander'. Deze kan in de gaten houden of de teksten daar over gaan, waar ze over zouden moeten gaan.
- De lay-out van de website kan het beste heel neutraal zijn, en voor elke diersoort gelijk. Dit is overzichtelijk. Eventueel kan gewerkt worden met lichte kleuren.
- Gebruik geen bewegende muisicoontjes (blijven aan de muis hangen als deze over de website wordt verplaatst). Dit wordt door veel internetgebruikers als 'irritant' ervaren en ziet er niet professioneel uit.
- Vermeld vanaf het moment dat de eerste informatie op de website staat, dat er nog aan de website wordt gewerkt en dat er nog veel meer onderwerpen en informatie op de website zal worden geplaatst (eventueel een overzicht van de nog te plaatsen onderwerpen).

8. Literatuurlijst

Ademelli, S. Marinelli, L e.a. (2005). *Owner and cat features influence the quality of life of the cat*. Applied Animal Behaviour Science, 94 (2005): 89 - 98 Amsterdam: Elsevier Science Publishers B.V.

Appleby, D., e.a. (2004). *The APBC book of companion animal behaviour*. London: Souvenir Press Lt.

Campbell, K.L. Corbin, J.E. e.a. (2005). *Companion animals: their biology, health, and management*. New Jersey: Pearson Education, Inc.

Daston, L. Mitman, G., e.a. (2005). *Thinking with animals, New perspectives on anthropomorphism*. New York: Columbia University Press.

Endenburg, N. (1991). *Animals as companions, Demographic, motivational and ethical aspects of companion animal ownership*. Amsterdam: Thesis Publishers.

Forum welzijn gezelschapsdieren (2006). *Gedeelde zorg, actieplan*.

Forum welzijn gezelschapsdieren (2006). *Gedeelde zorg, feiten & cijfers*.

Franklin, A. (1999). *Animals & modern cultures, A sociology of human-animal relations in modernity*. Londen: SAGE publications

Haarlem, M. van Shinohara, A (2006). MSc Animal Biology and Welfare, *Dog Welfare, Why?*

Jonge, F. de, Bos, R. van den, e.a. (2005). *The human-animal relationship, forever and a day*. Assen: Royal van Gorcum.

Joode, T. de (1995). *Dieren & mensen, Het dier en zijn baas door de eeuwen heen*. 's-Hertogenbosch: Van Reemst Uitgeverij BV.

Kegel, A. en Kegel, M. (2004) *Ik kies voor een hond, en dan...?* Wageningen Universiteit en Onderzoekscentrum.

Kleijne, O. Hooghiemstra, J. (2006). *Reportage Interzoo 2006*. Dibevo vakblad Dier|Tuin 6/7i (2006): 22 – 56 Amersfoort: Debevo.

Kleijne, O. (2006). *Onderzoek naar consumentengedrag Pet's Place wijst uit: 'Internet nauwelijks geraadpleegd door honden- en kattenbezitters'*, 5 (2006): 24 – 27 Amersfoort: Debevo.

Manning, A. Serpell J. (1994). *Animals & human society, Changing perspectives*. Londen: Routledge.

Marder, A.R. Marder, L.R. (1985). *Human-Companion animal relationships and animal behaviour problems*. Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice, vol. 15, no. 2 (1985) 411 – 421. Philadelphia: Impressum.

O'Farrell, V. (1997). *Owners attitudes and dog behaviour problems*. Applied Animal Behaviour Science, 52 (1997) 205 - 213
Amsterdam: Elsevier Science Publishers B.V.

Podberscek, A. Paul, E. Serpell, J. (2000). *Companion animals & us, Exploring the relationships between people & pets*. New York: Cambridge University Press.

Robinson, I. (1995). *The waltham book of human-animal interaction, Benefits and responsibilities of pet ownership*. Great Britain: BPC Wheatons Ltd.

Rochlitz, I. e.a. (2005). *The welfare of cats*. Dordrecht: Springer.

Royal Canin (2001). *Encyclopedie van de hond*. Parijs: aniwa publishing.

Royal Canin (2001). *Encyclopedie van de kat*. Parijs: aniwa publishing.

Serpell, J. (1996). *In the company of animals, A study of human-animal relationships*. Cambridge: Cambridge University Press.

Soave, O. (2000). *The Animal / Human Bond, A Cultural Survey*. Lanham: Austin & Winfield Publishers.

Stafford, K. e.a. (2006). *The welfare of dogs*. Dordrecht: Springer.

Voith, V.L. Wright, P.J. (1992). *Is there a relationship between canine behavior problems and spoiling activities, anthropomorphism and obedience training?*
Applied Animal Behaviour Science, 34 (1992): 263 – 272
Amsterdam: Elsevier Science Publishers B.V.

Websites

Centraal Bureau voor de Statistiek 'ICT en media gebruik naar persoons- en huishoudkenmerken', 'Grootte en samenstelling van, en positie in het huishouden', 'Bevolking; kerncijfers', 'Nederlandse bevolking steeds hoger opgeleid'
www.cbs.nl (mei en juni 2006)

Dierenbescherming, (2005) 'Jaarverslag 2004: Asielwerk'
www.dierenbescherming.nl (juni 2006)

Dierenbescherming, (z.j.) 'De voordelen van een asiieldier' en 'aanschaf volwassen kat of kitten'
www.dierenbescherming.nl (juni 2006)

Dierenkliniek 't Ossehoofd, (z.j.) 'Hond en kat en overdraagbare aandoeningen (zoönosen)

- www.ossehoofd.nl/clienteninfo-alg.html#200
Enders-Slegers, J.M.P. (2001) 'Een leven lang goed gezelschap: empirisch onderzoek naar de betekenis van gezelschapsdieren voor de kwaliteit van leven van ouderen'
igitur-archive.library.uu.nl/dissertations/1936406/c3.pdf
- Hack, J. (2003), '*Aanschaffen van een hond*'
www.dierennieuws.nl/honden/dierinfo/di01027.htm (juni 2006)
- Hack, J. (2003), '*Aanschaffen van een kat*'
www.dierennieuws.nl/katten/dierinfo/di02007.htm (juni 2006)
- Kooistra, I. Veldman, F. (z.j.) '*Valkuilen*'
www.paardnatuurlijk.nl/index_js.htm?http://www.paardnatuurlijk.nl/weetjes/valkuilen.htm
(juni 2006)
- Raad van Beheer op Kynologisch gebied, (2004) '*Top 20 meest populaire hondenrassen*'
www.allesopeenrij.nl/lijsten/natuur/hondenrassen_top20.html (juni 2006)
- Raad van Beheer op Kynologisch gebied, (z.j.) '*Waar koopt u een rashond?*'
www.kennelclub.nl/4930.html (juni 2006)
- Sannen, E., (z.j.) '*Probleemgedrag is vaak het niet beantwoorden aan verwachtingen*'
www.overdieren.nl/pages/nederlands/artikelen/honden/gedrag/OD52%20-%20sannen%20probleemgedrag.htm (juni 2006)
- Steemers, (2006) '*Ergernissen van hondenbezitters*'
www.allesopeenrij.nl/lijsten/natuur/ergenis_hondenbezitters.html (juni 2006)
- Stichting consument en veiligheid (1999) '*Uit rapport 'Hondenbeten in kaart gebracht'*'
www.hondenmeldpunt.nl/index.php?option=com.wrapper&itemid=125
- Tuijl, S. van, (z.j.) '*Een nieuwe kat, niet alles is vanzelfsprekend!*'
www.overdieren.nl/pages/nederlands/artikelen/katten/algemeen/OD47%20-%20aanschafkat.htm (juni 2006)
- Vandenbosch, M. (1997) '*Over GAIA en haar dierenrechtenethiek*'
www.gaia.be/nl/opinie/intermediair.html (juni 2006)

Bijlagen

Bijlage 3.A Resultaten onderzoek FelCan Kattendag 2006

Minst belangrijk	A	B
	1 voortplanting	soort kat
	2 ziekten	kosten
	3 soort kat	voortplanting
	4 kosten	ziekten
	5 huisvesting	huisvesting
	6 dierwelzijn	verzorging
	7 verzorging	gedrag
	8 gedrag	voeding
	9 gezondheid	gezondheid
	10 voeding	dierwelzijn
Zeer belangrijk		

De vragenlijst is op twee manieren in gevuld. 22 van de ondervraagden gebruikte de cijfers 1 t/m 10 één keer (**A**). 13 ondervraagden gebruikten de cijfers 1 t/m 10 meerdere keren (**B**).

In totaal zijn er 35 ingevulde vragenlijsten retour gekomen.

Bijlage 3.B Vragenlijst onderzoek FelCan Kattendag 2006

Wat zouden (toekomstige) kattenbezitters volgens u moeten weten?

In opdracht van Platform Verantwoord Huisdierenbezit maken wij (twee 4^e jaars Dierhouderij- Diergezondheidszorgstudenten van de HAS Den Bosch) een inventarisatie over de informatiebehoefte van (toekomstige) honden- en kattenbezitters. Graag zouden wij van u willen horen wat een (toekomstige) kattenbezitter zou moeten weten.

Alvast bedankt, Marloes van den Dungen en Germaine Hilgers

1. In welke functie bent u werkzaam?
.....

2. Kunt u onderstaande onderwerpen een cijfer geven in volgorde van belangrijkheid (1 = minder belangrijk, 10 = zeer belangrijk)?

Huisvesting	—	Welke soort kat is voor wie geschikt	—
Voeding	—	Verzorging	—
Gedrag	—	Voortplanting en geboorte	—
Gezondheid	—	Dierwelzijn	—
Kosten	—	Ziekten	—

3. Welke onderwerpen mist u eventueel in bovenstaand lijstje?
.....
.....
.....

Bijlage 3.C Vragenlijst telefonische interviews werkgroepleden

Interviewvragen voor leden werkgroep Honden (Katten)

1. Wat is uw functie? En wat is uw rol binnen de werkgroep?
2. Veel mensen schaffen een dier aan om een bepaalde reden. Wat is volgens u de voornaamste reden dat iemand een hond (kat) aanschaft?
3. De reden waarom iemand een hond (kat) aanschaft is niet altijd een goede reden.
 - Wat zijn volgens u goede redenen om een hond (kat) aan te schaffen en waarom vindt u dit goede redenen?
→ *Minimaal 2 of meer redenen.*
 - En wat zijn vervolgens geen goede redenen om een hond (kat) aan te schaffen en waarom vindt u dit geen goede redenen.
→ *Minimaal 2 of meer redenen.*
4. Niet iedereen bereidt zich goed voor op de aanschaf van een hond (kat). Over welke onderwerpen zou een potentiële hondenbezitter (kattenbezitter) zich volgens u moeten inlezen of laten informeren? Wat moet men dus in overweging nemen, voordat iemand besluit om daadwerkelijk een hond (kat) aan te schaffen. Waarom kiest u deze onderwerpen?
→ *Minimaal 4 of meer onderwerpen*
5. Net hebben wij u gevraagd naar onderwerpen die belangrijk zijn voor potentiële hondenbezitters (kattenbezitters). Welke informatie vindt u belangrijk voor iemand die al een hond (kat) heeft? Over welke onderwerpen dient deze dus voldoende te weten? Waarom deze onderwerpen?
→ *Minimaal 5 of meer onderwerpen.*
6. Vaak mist men belangrijke kennis over hun hond (kat). Wat zijn volgens u de voornaamste onderwerpen waarover hondenbezitters (kattenbezitters) kennis missen?
→ *Minimaal 2 of meer onderwerpen*
7. Wat zou volgens u een reden kunnen zijn dat hondenbezitters (kattenbezitters) deze kennis missen?
8. Komt u in de praktijk problemen tegen bij hondenbezitters (kattenbezitters) die te wijten zijn aan onvoldoende of gebrekkige kennis over hun hond (kat)? Zoja, wat voor soort problemen?
9. Wij hebben een lijst opgesteld met onderwerpen waarover hondenbezitters (kattenbezitters) volgens ons iets moeten weten. Onze vraag aan u is om elk onderwerp een cijfer te, waarbij 10 zeer belangrijk is en 1 het minst belangrijk. Elk cijfer mag meerdere keren worden gebruikt.

- positie hond (kat) in maatschappij (*denk hierbij aan populariteit, gebruiksdoel*);
- wet en regelgeving;
- gezondheid;
- gedrag;
- verzorging;
- huisvesting;
- voeding;
- aanschaf;
- fokkerij;
- ras;
- organisaties/verenigingen;
- hond (kat) en kinderen;
- voortplanting en geboorte;
- infectieuze ziekten en zoönosen;
- dierwelzijn;
- verzekering;
- EHBO;
- training;
- opvang;
- socialisatie;
- vakantie (dit onderwerp is niet gevraagd aan de leden van de werkgroep Katten).

Bijlage 3.D Samenvatting antwoorden leden werkgroepen

In onderstaand overzicht worden globaal de antwoorden van de geïnterviewde werkgroep leden weergegeven. Sommige antwoorden zijn door meerdere leden gegeven.

Er zijn drie leden van de werkgroep Honden en drie leden van de werkgroep Katten geïnterviewd.

Vraag 2: wat is de voornaamste reden dat iemand een hond of kat aanschaft

Leden werkgroep Honden:

- gezelschap;
- meer bewegen en naar buiten gaan;
- goed voor de kinderen.

Leden werkgroep Katten:

- gezelschap, voor het gezin of de kinderen;
- mensen willen een hond, maar kiezen toch voor een kat;
- voor de kinderen;
- betovering van de kat;
- mensen zijn zo dicht bij de natuur.

Vraag 3: wat zijn goede en slechte redenen om een hond of kat aan te schaffen?

Leden werkgroep Honden

Goede redenen:

- gezelschap;
- bewegen / buiten zijn;
- het hebben van een zinvolle tijdbesteding.

Slechte redenen:

- om erbij te horen;
- zieligheid, opwelling / impulsaankoop;
- puur voor de (ontwikkeling van de) kinderen als dat de enige redenen is.

Leden werkgroep Katten

Goede redenen:

- gezelschap;
- extra impuls geven aan huiselijke leefomgeving;
- opvang (in speciale gevallen);
- verbonden voelen met de natuur;
- kinderen verantwoordelijkheid geven;
- agrarische doeleinden (muizen vangen).

Slechte redenen:

- vervanging van een menselijke partner / eenzaamheid;
- impulsaankoop;
- populariteit van bijv. whiskas katjes;
- vervanging voor een hond;
- tweede kat erbij om de eerste een plezier te doen;
- om erbij te horen.

Vraag 4: in welke onderwerpen zou een potentiële honden- / kattenbezitter zich moeten verdiepen voordat een hond of kat wordt aangeschaft?

Leden werkgroep Honden:

- waarom een bepaald ras;
- opvoeding;
- schriftelijke overeenkomst met de verkoper;
- erfelijke ziekten en aandoeningen binnen een bepaald ras;
- gedrag;
- gezondheid;
- kostenplaatje;
- is de omgeving geschikt;
- is iedereen in het gezin het ermee eens;
- tijdsinvestering.

Leden werkgroep Katten:

- doel van de kat (binnen of buitenkat etc.);
- normaal kattengedrag;
- realiseren dat kittens twee socialisatiefases doormaken en pas na 13 weken bij de moeder weg mogen;
- wat is er mogelijk op het gebied van I&R;
- waar komt de kat vandaan (plaats van aankoop);
- verzorging;
- huisvesting;
- karakter;
- hoe oud wordt een kat;
- kosten;
- is de omgeving geschikt;
- vakantie.

Vraag 5: welke onderwerpen zijn belangrijk voor mensen die al een hond of kat hebben?

Leden werkgroep Honden:

- voeding;
- opvoeding;
- gebruiksdoel;
- erfelijke ziekten en aandoeningen;
- huisvesting;
- omgang met de hond;
- geen antropomorfische benaderingen;
- raseigenschappen;

- gezondheid;
- medische verzorging.

Leden werkgroep Katten:

- normaal kattengedrag;
- introductie nieuw huisdier;
- voeding en manier van spijsvertering;
- katten hebben ook gevoel;
- medische verzorging (preventie wormen, vlooiën ed.);
- verrijking van omgeving;
- niet zomaar van iedereen advies aannemen over katten;
- kat en kinderen;
- gezondheid.

Vraag 6: over welke onderwerpen missen honden- kattenbezitters kennis?

Leden werkgroep Honden:

- essentiële kennis over het ras;
- juridische kwesties;
- gedrag;
- voeding;
- verzorging;
- gezondheid;
- tijdsinvestering.

Leden werkgroep Katten:

- gedrag;
- gezondheid;
- leefomgeving / huisvesting;
- een tweede kat kan in principe niet;
- kittens niet te vroeg weghalen bij de moeder (13 weken).

Vraag 7: wat kan een reden zijn waardoor honden- en kattenbezitters deze kennis missen?

Leden werkgroep Honden:

- aanschaf hond is een opwelling;
- verward door verschillende informatie;
- gebrekkige voorlichting van de verkoper;
- mensen zijn selectief in het opnemen van informatie.

Leden werkgroep Katten:

- te weinig goede boeken en voorlichting over katten;
- impulsaankoop;
- kittens gaan te vroeg weg bij de moeder.

Vraag 8: welke problemen komt u in de praktijk tegen die te wijten zijn aan onvoldoende of gebrekkige kennis over de hond of kat?

Leden werkgroep Honden:

- voedingsproblemen, met name door bijvoeding;
- gebrek aan kennis bij aankoop / geen koopovereenkomst;
- gedragsproblemen;
- gezondheidsproblemen.

Leden werkgroep Katten:

- overgewicht;
- problemen die te maken hebben met het verkeerd straffen van katten;
- problemen die te wijten zijn aan het te vroeg weghalen van het kitten bij de moeder (voornamelijk agressie gerelateerde problemen);
- onzindelijkheid en sproeien;
- agressie tegen mensen en / of andere katten;
- vernieling van meubilair;
- zelf mutilatie;
- opvoedings- / socialisatieproblemen;
- gedragsproblemen in het algemeen.

Bijlage 3.E Enquête onder (potentiële) honden- en kattenbezitters

INFORMATIEBEHOEFTE (POTENTIELE) HONDEN- EN KATTENBEZITTERS

Deze enquête is opgesteld in opdracht van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit (PVH) te Barneveld, in het kader van een afstudeeropdracht van de opleiding Dierhouderij en Diergezondheidszorg aan HAS Den Bosch.

Het PVH wil inventariseren wat de informatiebehoefte van (potentiële) honden- en kattenbezitters is, voor de invulling van hun toekomstige informatieve website.

Het PVH wordt door het Ministerie van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) beschouwd als vertegenwoordiger van de huisdierenbezitter. Het doel van het PVH is de relatie tussen mens en huisdier te verbeteren en verantwoord huisdierenbezit te bevorderen.

Wilt u kans maken op een leuke verrassing? Dan kunt u op de laatste pagina uw adresgegevens invullen en deze apart inleveren. De enquête wordt anoniem verwerkt.

ALGEMEEN

1. Heeft u al eerder gehoord van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit?

- Ja, namelijk via _____
- Nee

2. Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

3. Wat is uw leeftijd?

- Jonger dan 20 jaar
- 20 – 30 jaar
- 30 – 45 jaar
- 45 – 65 jaar
- Ouder dan 65 jaar

4. Wat is uw hoogst genoten opleiding?

- VBO
- MAVO
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- WO
- Anders, namelijk _____

5. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (uzelf meegerekend)?

___ personen

6. Heeft u kinderen onder de 18? Zo ja, in welke leeftijdsgroep?

- Ja, _____ (aantal) van 0 t/m 6 jaar
- Ja, _____ (aantal) van 7 t/m 12 jaar
- Ja, _____ (aantal) van 13 t/m 17 jaar
- Nee

7. Heeft u een hond?

- Ja, 1
- Ja, 2
- Ja, 3 of meer
- Nee, maar ik ben van plan er eentje aan te schaffen. Ga verder met vraag 9
- Nee. Ga verder met vraag 9

8. Welk(e) hondenras(sen) heeft u?

9. Heeft u een kat?

- Ja, 1
- Ja, 2
- Ja, 3 of meer
- Nee, maar ik ben van plan er eentje aan te schaffen. Ga verder met vraag 11
- Nee. Ga verder met vraag 11

10. Welk(e) kattenras(sen) heeft u?

<<< GA VERDER OP DE VOLGENDE PAGINA >>>

AANSCHAF

11. Wat zijn (waren) voor u de voornaamste redenen om een hond of kat aan te schaffen? (Maximaal 3 antwoorden)

Zet in onderstaande tabel kruisjes in de vakjes die voor u van toepassing zijn.

	Hond	Kat
Bewaking		
Beweging / buiten zijn		
Fok		
Gezelschap, alleen voor de kinderen		
Gezelschap, alleen voor mezelf		
Gezelschap, voor andere hond of kat		
Gezelschap, voor het gehele gezin		
Jacht		
Show		
Sport		
Anders,		

namelijk _____

12. Heeft u zich voorbereid op de aanschaf van uw (toekomstige) hond of kat?

- Ja, op de aanschaf van de kat(ten);
- Ja, op de aanschaf van de hond(en);
- Nee, want _____ Ga verder met vraag 15

13. Hoe heeft u zich voorbereid of bereid u zich momenteel voor op de aanschaf van een hond of kat? (Maximaal 3 antwoorden)

- Boeken
- Tijdschriften
- Internet
- Informatievideo of -DVD
- Dierenwinkel
- Dierenarts
- Familie, vrienden of kennissen
- Fokkers
- Anders, namelijk _____

14. Welke informatie heeft u gezocht voordat u besloot (besluit) een hond of kat aan te schaffen?

Wat vond (vindt) u de belangrijkste 3 onderwerpen?

Hond: 1 _____
2 _____
3 _____

Kat: 1 _____
2 _____
3 _____

15. Waar heeft u uw hond of kat aangeschaft of gaat u een hond of kat aanschaffen?
Zet in onderstaande tabel kruisjes in de vakjes die voor u van toepassing zijn.

	Hond	Kat
Asiel		
Dierenwinkel		
Eigen nest		
Gekregen		
Handelaar		
Internet		
Kennel / fokker		
Particulier		
Weet ik nog niet		
Anders,		

namelijk _____

16. Waar let u voornamelijk op tijdens de aanschaf van uw hond of kat?
(Maximaal 3 antwoorden per diersoort)

	Hond	Kat
Aanschafprijs		
Gedrag en karakter		
Geslacht		
Gezondheid (ogen, oren, neus, vacht, enz.)		
Leeftijd		
Ouders (gezondheid, uiterlijk, afstamming)		
Ouders; getest op erfelijke aandoeningen		
Rasspecialisatie van bedrijf		
Stamboom		
Uiterlijke (ras)kenmerken		
Uitstraling en deskundigheid verkooppunt (evt. lid van rasvereniging)		
Verzorging van de dieren		
Anders,		

namelijk _____

INDIEN U NOG GEEN HOND OF KAT HEEFT EINDIGT HIER DE ENQUETE VOOR U.

WILT U KANS MAKEN OP EEN LEUKE VERRASSING? DAN KUNT U OP DE LAATSTE PAGINA UW ADRESGEGEVENS INVULLEN.

WIJ DANKEN U HARTELIJK VOOR UW MEDEWERKING

INDIEN U WEL EEN HOND OF KAT HEEFT KUNT U OP DE VOLGENDE PAGINA VERDER GAAN MET DE ENQUETE

INFORMATIE

17. Wat zijn de belangrijkste onderwerpen, m.b.t. uw hond of kat, waar u informatie over wilt vinden? (Maximaal 5 antwoorden)

	Hond	Kat
Aanschaf		
Anatomie		
Dier en andere huisdieren		
Dier en kinderen		
Gebruiksdoel		
Gedrag		
Huisvesting		
Kosten		
Gezondheid		
Opvang		
Opvoeding / socialisatie		
Organisaties en verenigingen		
Raseigenschappen		
Training		
Verzorging		
Vakantie (binnen- en buitenland)		
Voeding		
Voortplanting		
Wet en regelgeving		
Ziekten en aandoeningen (incl. erfelijke)		
Zoönosen (= ziekten die overdraagbaar zijn van dieren op mensen)		

Anders, namelijk _____

18. Wat ervaart u als een minpunt van het hebben van uw hond of kat?

Hond: _____

Kat: _____

19. Maakt u gebruik van internet om informatie over uw hond of kat op te zoeken?

- Ja, wekelijks
- Ja, maandelijks
- Zelden
- Nooit. Ga verder met vraag 22

20. Komt het dan wel eens voor dat u geen of weinig informatie over de gezochte onderwerpen kunt vinden?

- Ja
- Nee. Ga verder met vraag 22

21. Over welke onderwerpen kunt u dan geen of weinig informatie vinden?

22. Bent u tevreden met uw hond of kat?

Zet in onderstaande tabel kruisjes in de vakjes die voor u van toepassing zijn.

	Hond	Kat
Ja, zeer tevreden. Ga verder met vraag 24	☐	☐
Ja, tevreden. Ga verder met vraag 24	☐	☐
Neutraal	☐	☐
Nee, niet tevreden	☐	☐

23. Ik zou meer tevreden zijn over mijn hond of kat als ik tijdens de aanschaf meer informatie had gekregen over de volgende onderwerpen:

Hond: _____

Kat: _____

24. Hoeveel tijd besteden u en uw gezin gemiddeld per dag aan de hond of kat (knuffelen, spelen, verzorging, uitlaten, enz.)?

Zet in onderstaande tabel kruisjes in de vakjes die voor u van toepassing zijn.

	Hond	Kat
minder dan 1 uur		
1 – 2 uur		
2 – 3 uur		
3 – 4 uur		
4 – 5 uur		
meer dan 5 uur		

25. Bent u meer of minder tijd kwijt aan uw hond of kat dan u in eerste instantie had gedacht?

Zet in onderstaande tabel kruisjes in de vakjes die voor u van toepassing zijn.

	Hond	Kat
Ja, meer		
Ja, minder		
Nee, ongeveer zoveel als ik had verwacht		

26. Wilt u nog iets kwijt over uw hond of kat, dat niet in deze enquête aan bod is gekomen?

DIT IS HET EINDE VAN DEZE ENQUETE

WIJ DANKEN U HARTELIJK VOOR UW MEDEWERKING

MARLOES VAN DEN DUNGEN

GERMAINE HILGERS

HAS DEN BOSCH
PLATFORM VERANTWOORD HUISDIERENBEZIT

Wilt u kans maken op een leuke verrassing beschikbaar gesteld door onze sponsoren? Dan kunt u hieronder uw adresgegevens invullen en deze pagina apart bij ons inleveren. De winnaars krijgen persoonlijk bericht en worden op de website van het PVH (www.huisdieren.nu) bekend gemaakt.

Ik heb een hond, ras en leeftijd _____
 kat, leeftijd _____

Naam _____

Adres _____

Postcode _____

Plaats _____

Telefoonnr _____

E-mailadres _____

Eukanuba

ROYAL CANIN

Bijlage 4.A Percentage respondenten in de verschillende leeftijdscategorieën

Vraag 3: De respondenten vallen in de volgende leeftijdscategorieën (N = 310).

leeftijdscategorie

	aantal	percentage
< 20	16	5,2
20 - 30	77	24,8
30 - 45	95	30,6
45 - 65	111	35,8
> 65	11	3,5
totaal	310	100,0

Bijlage 4.B Hoogst genoten opleiding

Vraag 4: De respondenten hebben de volgende opleidingen afgerond (N = 310).

hoogst genoten opleiding

	aantal	percentage
VBO	9	2,9
MAVO	27	8,7
HAVO	36	11,6
VWO	12	3,9
MBO	73	23,5
HBO	104	33,5
WO	36	11,6
anders	13	4,2
totaal	310	100,0

Bijlage 4.C Grootte van het huishouden

Vraag 5: Aantal personen in het huishouden (N = 310)

personen in huishouden

	aantal	percentage
1	35	11,3
2	124	40,0
3	44	14,2
4	59	19,0
5	37	11,9
6	8	2,6
> 6	3	1,0
totaal	310	100,0

Bijlage 4.D Volledig overzicht van de hondenrassen gehouden door de respondenten

Vraag 8: De respondenten houden de volgende hondenrassen (N = 193)

		Aantal	Percentage
Hondenrassen	Rasgroep 1		
	Duitse Herder	6	3,1%
	Belgische Herders	16	8,3%
	Border Collie	8	4,1%
	Schapendoes	2	1,0%
	Schotse Collie	4	2,1%
	Bouvier	6	3,1%
	Overige honden	12	6,2%
	Rasgroep 2		
	Schnauzer	1	0,5%
	Boxer	8	4,1%
	Bullmastiff	1	0,5%
	Bordeaux Dog	1	0,5%
	Leonberger	2	1,0%
	Rottweiler	4	2,1%
	Newfoundlander	1	0,5%
	Berner Sennenhond	7	3,6%
	Overige honden	4	2,1%
	Rasgroep 3		
	Fox Terrier	2	1,0%
Jack Russell Terrier	13	6,7%	
Cairn Terrier	1	0,5%	
West Highland White Terrier	4	2,1%	
American Staffordshire Terrier	3	1,6%	
Bull Terrier	1	0,5%	
Yorkshire Terrier	2	1,0%	
Overige honden	6	3,1%	
Rasgroep 4			
Teckel	8	4,1%	
Rasgroep 5			
Husky	1	0,5%	
Overige honden	1	0,5%	
Rasgroep 6			
Beagle	3	1,6%	
Dalmatische hond	3	1,6%	
Rodesian Ridgeback	1	0,5%	
Overige honden	1	0,5%	
Rasgroep 7			
Duitse Staander	1	0,5%	
Friese Stabij	4	2,1%	
Heidewachtel	2	1,0%	

Drentse Patrijs	1	0,5%
Setter	5	2,6%
Rasgroep 8		
Golden Retriever	9	4,7%
Labrador Retriever	26	13,5%
Overige Retrievers	2	1,0%
Eng. Cocker Spaniel	5	2,6%
Overige Spaniels	1	0,5%
Kooikerhondje	4	2,1%
Rasgroep 9		
Maltezer	2	1,0%
Poedel	3	1,6%
Shih tzu	3	1,6%
Chihuahua	1	0,5%
Franse Bulldog	8	4,1%
Overige honden	7	3,6%
Kruising		
	32	16,6%
Totaal (respondenten)	193	

Bijlage 4.E Volledig overzicht van de kattenrassen gehouden door de respondenten

Vraag 10: De respondenten hebben de volgende kattenrassen (N = 153)

		aantal	percentage
kattenrassen	Europese Korthaar	174	113,7%
	Britse Korthaar	12	7,8%
	Siamees	6	3,9%
	Pers	5	3,3%
	Maine Coon	6	3,9%
	Heilige Birmaan	1	,7%
	overige rassen	16	10,5%
totaal		153	143,8%

Bijlage 4.F Volledig overzicht gezochte informatie voor aanschaf hond

Vraag 14 'hond': Informatie die de respondenten gezocht hebben voordat werd besloten om een hond aan te schaffen (N = 151).

	aantal	percentage
welke info gezocht voor aanschaf hond		
beharing	4	2,6%
erfelijkheid / ouders	8	5,3%
formaat / grootte	23	15,2%
gebruiksdoel	4	2,6%
gedrag	29	19,2%
geslacht (eigenschappen)	3	2,0%
gezondheid	9	6,0%
hond en andere huisdieren	3	2,0%
hond en kinderen	21	13,9%
huisvesting en leefomgeving	8	5,3%
karakter	83	55,0%
kostenplaatje	11	7,3%
leeftijd (pup / volwassen)	1	,7%
opvoeding / socialisatie	20	13,2%
past hond in omgeving	11	7,3%
raseigenschappen	63	41,7%
trainingsmogelijkheden	3	2,0%
uiterlijk	11	7,3%
verkooppunt	16	10,6%
verzorging	34	22,5%
voeding	11	7,3%
werklust	7	4,6%
anders	14	9,3%
totaal	151	262,9%

Bij het kopje 'anders' werden o.a. de volgende onderwerpen genoemd: (betrouwbare) fokkers, voor- en nadelen, vakantieadressen en benodigde tijd.

Bijlage 4.G Volledig overzicht gezochte informatie voor aanschaf kat

Vraag 14 'kat': informatie die de respondenten gezocht hebben voordat werd besloten om een kat aan te schaffen (N = 89).

	aantal	percentage
welke info gezocht voor aanschaf kat		
gedrag	16	18,0%
geslacht (eigenschappen)	9	10,1%
gezondheid	12	13,5%
huisvesting / leefomgeving	10	11,2%
karakter	20	22,5%
kat en andere huisdieren	2	2,2%
kat en kinderen	6	6,7%
kostenplaatje	12	13,5%
leeftijd (kitten / volwassen)	3	3,4%
opvoeding / socialisatie	9	10,1%
past kat in omgeving	2	2,2%
preventieve gezondheid	7	7,9%
soort kat	14	15,7%
uiterlijk	8	9,0%
verkooppunt	11	12,4%
verzorging	34	38,2%
voeding	24	27,0%
anders	14	15,7%
totaal	89	239,3%

Bij het kopje 'anders' werden o.a. de volgende onderwerpen genoemd: castratie, ziektes en afwijkingen en hoe oud wordt een kat.

Bijlage 4.H Waar letten respondenten op bij aanschaf hond

Vraag 16: Waar letten respondenten voornamelijk op bij de aanschaf van een hond (N = 208).

		aantal	percentage
waar let men op bij de aanschaf van een hond	aanschafprijs	20	9,6%
	gedrag en karakter	174	83,7%
	geslacht	83	39,9%
	gezondheid (neus, ogen, oren etc.)	119	57,2%
	leeftijd	28	13,5%
	ouders (gezondheid, uiterlijk, afstamming)	51	24,5%
	ouders (getest)	41	19,7%
	rasspecialisatie bedrijf	12	5,8%
	stamboom	37	17,8%
	uiterlijke (ras) kenmerken	30	14,4%
	uitstraling en deskundigheid verkooppunt	27	13,0%
	verzorging dieren	44	21,2%
	anders	5	2,4%
totaal		208	322,6%

Bijlage 4.1 Waar letten respondenten op bij aanschaf kat

Vraag 16: Waar letten respondenten voornamelijk op bij de aanschaf van een kat (N = 147).

	aantal	percentage
waar let men op bij de aanschaf van een kat		
aanschafprijs	11	7,5%
gedrag en karakter	92	62,6%
geslacht	47	32,0%
gezondheid (ogen, neus, oren etc.)	88	59,9%
leeftijd	47	32,0%
ouders (gezondheid, uiterlijk, afstamming etc.)	11	7,5%
ouders (getest)	5	3,4%
rasspecialisatie bedrijf	1	,7%
stamboom	3	2,0%
uiterlijke (ras) kenmerken	35	23,8%
uitstraling en deskundigheid verkooppunt	11	7,5%
verzorging dieren	36	24,5%
anders	10	6,8%
totaal	147	270,1%

Bijlage 4.J Overzicht onderwerpen waar hondenbezitters informatie over willen vinden

Vraag 17: De belangrijkste onderwerpen waar hondenbezitters informatie over willen vinden (N = 183).

		aantal	percentage
hondenbezitters	aanschaf	24	13,1%
willen info	anatomie	6	3,3%
vinden over de	dier en andere huisdieren	19	10,4%
volgende ond.	gebruiksdoel	7	3,8%
	gedrag	129	70,5%
	huisvesting	13	7,1%
	kosten	11	6,0%
	gezondheid	88	48,1%
	opvang	9	4,9%
	opvoeding / socialisatie	79	43,2%
	organisaties en verenigingen	8	4,4%
	raseigenschappen	48	26,2%
	training	54	29,5%
	verzorging	53	29,0%
	vakantie	18	9,8%
	voeding	60	32,8%
	voortplanting	3	1,6%
	wet en regelgeving	14	7,7%
	ziektes en aandoeningen	44	24,0%
	zoonosen	7	3,8%
	dier en kind	57	31,1%
	anders	1	,5%
totaal		183	410,9%

Bijlage 4.K Overzicht onderwerpen waar kattenbezitters informatie over willen vinden

Vraag 17: De belangrijkste onderwerpen waar kattenbezitters informatie over willen vinden (N = 134).

	aantal	percentage
kattenbezitters	12	9,0%
willen info	3	2,2%
vinden over de	23	17,2%
volgende ond.	1	,7%
aanschaf	76	56,7%
anatomie	8	6,0%
dier en andere huisdieren	14	10,4%
gebruiksdoel	76	56,7%
gedrag	7	5,2%
huisvesting	30	22,4%
kosten	2	1,5%
gezondheid	12	9,0%
opvang	3	2,2%
opvoeding / socialisatie	55	41,0%
organisaties en verenigingen	10	7,5%
raseigenschappen	60	44,8%
training	6	4,5%
verzorging	5	3,7%
vakantie	50	37,3%
voeding	24	17,9%
voortplanting	23	17,2%
wet en regelgeving	2	1,5%
ziektes en aandoeningen	50	37,3%
zoonosen	24	17,9%
dier en kind	23	17,2%
anders	2	1,5%
totaal	134	374,6%

Bijlage 4.L. Volledig overzicht van de gegeven minpunten hond

Vraag 18: Minpunten die respondenten ervaren aan hun hond (N = 124).

	aantal	percentage
blaffen	5	4,0%
gebondenheid	48	38,7%
haaruitval	22	17,7%
(hoge) dierenarts kosten	6	4,8%
on gehoorzaam	2	1,6%
opvang zoeken vakantie ed.	13	10,5%
andere gedragsproblemen	7	5,6%
anders	34	27,4%
totaal	124	110,5%

Bij het kopje 'anders' werden o.a. de volgende onderwerpen genoemd: uitlaten (bij slecht weer), jachtgedrag, overlijden van hond, huidproblemen, kan niet alleen zijn, hond is erg druk / onstuimig, huis wordt sneller vies en haalt eten van tafel.

Bijlage 4.M Volledig overzicht van de gegeven minpunten kat

Vraag 18: Minpunten die respondenten ervaren aan hun kat (N = 97).

		aantal	percentage
minpunten	agressie tegen mensen	1	1,0%
kat	bang / schuw	3	3,1%
	eigenzinnig karakter	7	7,2%
	gebondenheid	14	14,4%
	haaruitval	32	33,0%
	kosten dierenarts	1	1,0%
	ongediertebestrijding ivm vlooiën	4	4,1%
	onzindelijkheid en sproeien	7	7,2%
	opvang zoeken bij vakanties ed	18	18,6%
	vernietiging van meubilair	6	6,2%
	anders	27	27,8%
totaal		97	123,7%

Bij het kopje 'anders' werden o.a. de volgende onderwerpen genoemd: zelf of familielid is allergisch, overgeven, moeilijke eter, kat is te dik, verschonen van kattenbak en meenemen van prooien.

Bijlage 4.N Lijst met onderwerpen waar de respondenten geen of weinig informatie over kunnen vinden

Vraag 21: Onderwerpen waar respondenten geen of weinig informatie over kunnen vinden op internet.

- Ziektes en medicijnen.
- Alles over Collie's ivm medicijnen.
- Voeding bejaarde (gevoelige) kat.
- Show buitenland.
- Huisvesting → kat binnen houden / buiten aan lijn ed.
- Andere fokkers buiten vereniging + ziektes.
- Specifieke voeding en hoe kan ik het gedrag van mijn hond corrigeren.
- Specifieke opvoedingsproblemen per ras.
- Specifieke ziekten.
- Erfelijke afwijkingen binnen het ras.
- Meestal wel info te vinden, maar betrouwbaarheid is vaak onzeker.
- Gedrag van katten: wat is normaal gedrag? → veel tegenstrijdige informatie.
- Welke voeding het beste is voor bijv. huidproblemen.
- Gezondheid; huis-tuin en keukenmiddeltjes.
- Gedrag van de hond.
- Echte goede middelen tegen bijv. artrose, spondylose, etc.
- Divers, soms is betrouwbaarheid van de informatie twijfelachtig.
- Gedragstherapie.
- Veel Engelstalige literatuur.
- Verzekeringen, daar is altijd weinig informatie over.
- Genetica.
- Specifieke ziekten.
- Rouwverwerking / mogelijkheden na overlijden van huisdier.

Bijlage 7.A Top 20 meest populaire hondenrassen in Nederland

1. Labrador Retriever
2. Duitse Herdershond
3. Golden Retriever
4. Berner Sennenhond
5. Boxer
6. Cavalier King Charles Spaniël
7. Engelse Bulldog
8. Border Collie
9. Staffordshire Bull Terrier
10. Bouvier des Flandres
11. Engelse Cocker Spaniël
12. Dashond ruwhaar
13. Cairn Terriër
14. Duitse Dog
15. West Highland White Terriër
16. Belgische Herder, Mechelse
17. Jack Russel Terriër
18. Chihuahua, kort- en langhaar
19. Franse Bulldog
20. Dwerg Dashond, Ruwhaar

Bron: Raad van Beheer op Kynologisch gebied, 2004